

Richtsnoeren

EBA/GL/2018/06

31 oktober 2018

Richtsnoeren

inzake het beheer van niet-renderende
en respijtblootstellingen

1. Nalevings- en rapportageverplichtingen

Status van deze richtsnoeren

1. Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgebracht op grond van artikel 16 van Verordening (EU) nr. 1093/2010¹. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 spannen bevoegde autoriteiten en kredietinstellingen zich tot het uiterste in om aan die richtsnoeren te voldoen.
2. De richtsnoeren geven weer wat naar opvatting van EBA passende toezichtpraktijken binnen het Europees Stelsel voor financieel toezicht zijn en hoe het recht van de Unie op een specifiek gebied dient te worden toegepast. Bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 voor wie richtsnoeren gelden, dienen hieraan te voldoen door deze op passende wijze in hun praktijken te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijk kader of hun toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer richtsnoeren primair tot instellingen zijn gericht.

Rapportageverplichtingen

3. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 stellen bevoegde autoriteiten EBA vóór (dd.mm.jjjj) ervan in kennis dat zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen van de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die bij het verstrijken van de termijn niet hebben gereageerd, worden geacht niet aan de richtsnoeren te hebben voldaan. Kennisgevingen worden ingediend door het formulier op de EBA-website te versturen naar compliance@eba.europa.eu onder vermelding van "EBA/GL/201x/xx". Kennisgevingen worden ingediend door personen die bevoegd zijn om namens hun bevoegde autoriteit te melden of zij aan de richtsnoeren voldoen. Elke verandering in de status van de naleving moet eveneens aan EBA worden gemeld.
4. Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening nr. 2093/2010 op de website van EBA bekendgemaakt.

¹ Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

2. Onderwerp, toepassingsgebied en definities

Onderwerp

5. Deze richtsnoeren beschrijven goede risicobeheerpraktijken voor kredietinstellingen inzake het beheer van niet-renderende blootstellingen (*non-performing exposures* – NPE's), respijtblootstellingen (*forborne exposures* – FBE's) en geëxecuteerde activa.
6. Deze richtsnoeren geven bevoegde autoriteiten ook een leidraad voor de beoordeling van de risicobeheerpraktijken, -processen en -procedures en het risicobeheerbeleid inzake het beheer van NPE's en FBE's van kredietinstellingen als onderdeel van de procedure voor toetsing en evaluatie door de toezichthouder (SREP).

Toepassingsgebied

7. Deze richtsnoeren gelden met betrekking tot artikel 74 van Richtlijn 2013/36/EU,² waarin wordt geëist dat instellingen beschikken over solide governanceregelingen, waaronder een duidelijke organisatiestructuur met duidelijk omschreven, transparante en samenhangende verantwoordelijkheden, effectieve procedures voor de vaststelling, het beheer, de bewaking en de rapportage van de risico's waaraan zij blootstaan of bloot kunnen komen te staan, en adequate controlemechanismen.
8. De bevoegde autoriteiten zorgen ervoor dat kredietinstellingen op een individuele, gesubconsolideerde en geconsolideerde basis aan deze richtsnoeren voldoen, overeenkomstig artikel 109 van Richtlijn 2013/36/EU.
9. Alle hoofdstukken van deze richtsnoeren gelden voor alle blootstellingen die onder de definities van niet-renderende blootstellingen en respijtblootstellingen vallen als gedefinieerd in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014.³
10. Ten behoeve van de hierboven genoemde definities van niet-renderende en respijtblootstellingen in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie, omvatten blootstellingen in de handelsportefeuille de blootstellingen in de

²Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

³Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie van 16 april 2014 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen voor wat betreft de rapportage aan de toezichthoudende autoriteit door instellingen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 191 van 28.6.2014, blz. 1).

handelsportefeuille als gedefinieerd in punt 86 van artikel 4, lid 1, van Verordening (EU) nr. 575/2013.

11. Kredietinstellingen met een bruto NPL-ratio van 5% of hoger op geconsolideerd, gesubconsolideerd of individueel niveau passen de hoofdstukken 4 en 5 van deze richtsnoeren toe op de entiteiten waarvan de NPL-ratio de gestelde drempel overschrijdt.

12. Wanneer kredietinstellingen een bruto NPL-ratio van minder dan 5% hebben, maar een hoog aandeel of materieel bedrag aan NPE's in een afzonderlijke portefeuille of afzonderlijke portefeuilles met een specifieke concentratie van NPE's in een geografische regio, een bedrijfstak of een groep met elkaar verbonden cliënten hebben, kunnen bevoegde autoriteiten eisen dat kredietinstellingen de hoofdstukken 4 en 5 toepassen op het niveau van deze portefeuilles.

13. Bovendien kunnen bevoegde autoriteiten bepalen dat andere kredietinstellingen dan die welke onder punt 11 vallen, de hoofdstukken 4 en 5 dienen toe te passen. De bevoegde autoriteiten eisen toepassing van deze hoofdstukken als zij tekenen van een verslechterende kwaliteit van activa constateren. De bevoegde autoriteiten houden bij het beoordelen van de vraag of de hoofdstukken 4 en 5 dienen te worden toegepast, rekening met de volgende factoren en de onderlinge wisselwerking tussen die factoren:

- a) meer instroom van NPE's;
- b) een hoog of toegenomen niveau van FBE's;
- c) een hoog of toegenomen niveau van geëxecuteerde activa;
- d) lage dekkingsratio's;
- e) overschrijding van indicatoren voor vroegtijdige waarschuwing;
- f) een verhoogde Texas-ratio;
- g) de kwaliteit en passendheid van herschikkingssactiviteit.

14. Alle kredietinstellingen passen de hoofdstukken 6 tot en met 9 toe.

15. Kredietinstellingen voldoen aan deze richtsnoeren op een wijze die aansluit bij hun omvang en interne organisatie en bij de aard, reikwijdte en complexiteit van hun activiteiten; kredietinstellingen kunnen met name aan de hoofdstukken 4 en 5 voldoen met inachtneming van de evenredigheidscriteria die zijn vastgelegd in de EBA-richtsnoeren inzake interne governance, hoofdstuk 4, titel I⁴. Als de kredietinstelling door de bevoegde autoriteiten ten behoeve van de SREP is ingedeeld in SREP-categorie 3 of 4 (toegewezen overeenkomstig de EBA-richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor het proces van

⁴ Richtsnoeren inzake interne governance uit hoofde van Richtlijn 2013/36/EU (EBA/GL/2017/11).

toetsing en evaluatie door de toezichthouder⁵), worden de richtsnoeren bovendien op evenredige wijze toegepast. Het evenredigheidsbeginsel bij de toepassing van deze richtsnoeren betreft in het bijzonder vereenvoudigde verplichtingen voor de operationele en governanceregelingen ter ondersteuning van de NPE-strategieën van kredietinstellingen (hoofdstuk 5).

16. Evenredigheid in termen van de beoordeling door de toezichthouder van de NPE-strategie van een instelling van SREP-categorie 3 of 4 kan worden bereikt door de beoordeling in lijn te brengen met het SREP-model van toezichtinspanning. Hiermee wordt een op risico gebaseerde aanpak van het toezicht gewaarborgd en wordt rekening gehouden met de systeemrelevantie van de instelling.

Adressaten

17. Deze richtsnoeren zijn gericht tot bevoegde autoriteiten als gedefinieerd in artikel 4, lid 2, onder i), van Verordening (EU) nr. 1093/2010. Ze zijn ook gericht tot kredietinstellingen als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt 1), van Verordening (EU) nr. 575/2013.

Definities

18. Tenzij anders aangegeven hebben de termen die worden gebruikt en gedefinieerd in Richtlijn 2013/36/EU, Verordening (EU) nr. 575/2013⁶ en Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie, zoals gewijzigd en van kracht, in deze richtsnoeren dezelfde betekenis.

19. Daarnaast gelden in het bijzonder, ten behoeve van deze richtsnoeren, de volgende definities.

Zuiveringstermijn	Als gedefinieerd in bijlage V, deel 2, punt 231, onder b), van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie
EBITDA	Resultaat vóór rente, belastingen, afschrijvingen en amortisatie
Respijt	Respijtmateregelen als bedoeld in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie
Respijtblootstellingen (FBE's)	Blootstellingen waarop blootstellingsmaatregelen zijn toegepast overeenkomstig bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014

⁵ Beschreven in paragraaf 2.1.1, 'Indeling van instellingen in categorieën', van de Richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor het proces van toetsing en evaluatie door de toezichthouder (EBA/GL/2014/13).

⁶ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).

Geëxecuteerde activa	Activa die zijn verkregen door het in bezit nemen van zekerheden die op de balans blijven staan. Geëxecuteerde activa kunnen worden verworven door middel van gerechtelijke procedures, via een bilaterale overeenkomst met de kredietnemer of door andere soorten van onderpandoverdracht van de kredietnemer naar de kredietinstelling. Geëxecuteerde activa kunnen bestaan uit financiële en niet-financiële activa en omvatten alle verworven zekerheden, ongeacht de boekhoudkundige omschrijving
Onroerend goed	Onroerend goed als gedefinieerd in artikel 208 van Verordening (EU) nr. 575/2013
Liquidatiekosten	Liquidatiekosten worden gedefinieerd als de kasuitstromen die het gevolg zijn van de executie van zekerheden en het verkoopproces. Hiertoe behoren: <ul style="list-style-type: none"> a) alle toepasselijke juridische kosten; b) verkoopkosten, belastingen en andere uitgaven; c) alle aanvullende onderhoudskosten die de kredietinstelling maakt met betrekking tot de terugneming en de verkoop van de zekerheid; d) alle kasinstromen tot de liquidatiedatum
Leidinggevend orgaan	Als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punten 7 en 8, van Richtlijn 2013/36/EU
Roerende goederen	Andere fysieke goederen dan onroerende goederen overeenkomstig artikel 210 van Verordening (EU) nr. 575/2013
Niet-renderende blootstellingen (NPE's)	Als niet renderend geclassificeerde blootstellingen overeenkomstig bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie
Niet-renderende leningen (NPL's)	Leningen en voorschotten als gedefinieerd in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie die zijn geclassificeerd als niet renderend overeenkomstig bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie
NPL-ratio	De NPL-ratio wordt berekend door de brutoboekwaarde van NPL's en voorschotten te delen door de brutoboekwaarde van het totaal aan leningen en voorschotten overeenkomstig de definitie van NPE
NPE-kader	Beleid, processen, controles en systemen voor het risicobeheer met betrekking tot NPE's

Portefeuille	Een groep blootstellingen met vergelijkbare kredietrisico's
Proeftermijn	Als gedefinieerd in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie
Risicobereidheidskader	De algemene aanpak, waaronder beleid, processen, controles en systemen, waarmee risicobereidheid wordt vastgesteld, gecommuniceerd en gemonitord. Dit omvat een risicobereidheidsverklaring, risicolimieten en een overzicht van de rollen en verantwoordelijkheden van de personen die toezicht houden op de tenuitvoerlegging en monitoring van het risicobereidheidskader. Het risicobereidheidskader houdt rekening met materiële risico's voor de kredietinstelling en met de reputatie van de kredietinstelling bij depositanten, beleggers en cliënten. Het risicobereidheidskader is in lijn met de strategie van de bank
Texas-ratio	Een ratio die de hoeveelheid NPL's vergelijkt met het eigen vermogen van een kredietinstelling. NPL's (bruto boekwaarde) vergeleken met eigen vermogen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen

3. Tenuitvoerlegging

Toepassingsdatum

20. Deze richtsnoeren gelden vanaf 30 juni 2019.
21. Voor de eerste toepassing van deze richtsnoeren berekenen kredietinstellingen hun NPL-ratio's op basis van de referentiedatum 31 december 2018.

4. NPE-strategie

22. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste elementen beschreven voor de uitwerking en uitvoering van een NPE-strategie. Kredietinstellingen dienen te beschikken over een toereikend kader voor het vaststellen, meten, beheren, monitoren en beperken van NPE's, onder meer door herschikkingsactiviteiten.
23. Kredietinstellingen houden bij de uitwerking en uitvoering van hun NPE-beleid rekening met relevante overwegingen en vereisten ten aanzien van consumentenbescherming en waarborgen een eerlijke behandeling van consumenten.

4.1 Uitwerking van de NPE-strategie

24. Kredietinstellingen stellen een NPE-strategie vast om een aan termijnen gebonden vermindering van NPE's na te streven met een realistische maar voldoende ambitieuze tijdshorizon (NPE-reductiedoelen). In de NPE-strategie worden op een heldere, geloofwaardige en haalbare wijze voor elke portefeuille de aanpak en doelstellingen uiteengezet voor een doeltreffend beheer om maximale terugwinning en uiteindelijk een vermindering van de hoeveelheid NPE's tot stand te brengen. Kredietinstellingen houden bij de uitwerking en tenuitvoerlegging van de NPE-strategie voor retailportefeuilles rekening met bepalingen die gericht zijn op bescherming van consumenten, waaronder Richtlijn 2014/17/EU⁷, Richtlijn 2008/48/EG⁸ en de EBA-richtsnoeren inzake achterstallige betalingen en gedwongen verkoop⁹.

⁷ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34).

⁸ Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB L 133 van 22.5.2008, blz. 66).

⁹ Richtsnoeren inzake achterstallige betalingen en gedwongen verkoop (EBA/GL/2015/12).

25. De volgende stappen vormen de belangrijkste bouwstenen van de uitwerking en tenuitvoerlegging van de NPE-strategie:

- a) beoordeling van de bedrijfsomgeving en de externe omstandigheden (zie paragraaf 4.2);
- b) uitwerking van de NPE-strategie voor de korte, middellange en lange termijn (zie paragraaf 4.3);
- c) tenuitvoerlegging van het operationele plan (zie hoofdstuk 4.4);
- d) volledige inbedding van de NPE-strategie in de beheerprocessen van de kredietinstelling, met inbegrip van regelmatige toetsing en onafhankelijke monitoring (zie paragraaf 4.5).

26. Wanneer kredietinstellingen hun NPE-strategie ontwikkelen, houden ze ook rekening met beleid dat erop gericht is een eerlijke behandeling van kredietnemers te waarborgen.

4.2 Beoordeling van de bedrijfsomgeving

27. Kredietinstellingen voeren, als eerste fase voor het formuleren en uitvoeren van een passende NPE-strategie, een beoordeling van de volgende aspecten uit:

- a) interne capaciteiten om NPE's doeltreffend te beheren en te verminderen;
- b) externe omstandigheden en bedrijfsomgeving;
- c) de gevolgen van de NPE-strategie voor het kapitaal.

4.2.1 Interne capaciteiten/zelfbeoordeling

28. Kredietinstellingen verrichten een uitgebreide zelfbeoordeling om de actuele situatie te beoordelen en te bepalen welke stappen intern moeten worden genomen om eventuele hiaten in de interne capaciteit voor het beheren van NPE's op te vullen.

29. Instellingen verwerven een volledig inzicht in en voeren een beoordeling uit van:

- a) de omvang en de oorzaken van hun NPE's:
 - i. de omvang en de ontwikkeling van NPE-portefeuilles op een passend niveau van gedetailleerdheid; dit vereist een passende groepering van de blootstellingen, als uiteengezet in paragraaf 5.2.3;
 - ii. de factoren achter de in- en uitstroom van NPE's, waar relevant per portefeuille;
 - iii. andere potentiële correlaties en oorzakelijke verbanden;
- b) de uitkomsten van NPE-acties die de kredietinstelling in het verleden heeft ondernomen:

- i. de typen en de aard van de ondernomen acties, met inbegrip van respijtactiviteiten;
 - ii. de doeltreffendheid van die activiteiten en de factoren die hierbij een rol spelen;
- c) hun operationele capaciteiten (processen, instrumenten, datakwaliteit, IT/automatisering, personeel/deskundigheid, besluitvorming, intern beleid en andere relevante gebieden voor de tenuitvoerlegging van de strategie) in relatie tot de diverse stappen van het proces, waaronder, zonder daartoe te zijn beperkt:
 - i. vroegtijdige vaststelling van NPE's;
 - ii. respijtactiviteiten;
 - iii. bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen;
 - iv. waardering van zekerheden;
 - v. terugvordering, juridische procedure en executie;
 - vi. waar relevant, beheer van geëxecuteerde activa;
 - vii. rapportage en monitoring van NPE's en van de doeltreffendheid van NPE-herschikkingsoplossingen.

30. Kredietinstellingen voeren jaarlijks een uitgebreide zelfbeoordeling uit die ten minste de in punt 29 genoemde elementen omvat teneinde de sterke punten en belangrijke hiaten vast te stellen en na te gaan welke punten moeten worden verbeterd om de NPE-reductiedoelen te behalen.

31. Kredietinstellingen rapporteren de uitkomst van de uitgebreide zelfbeoordeling aan het leidinggevend orgaan van de instelling en aan de bevoegde autoriteit.

32. Kredietinstellingen overwegen op periodieke basis een beroep te doen op deskundigen van de risicobeheer- en risicocontrolefuncties van de instelling of op externe deskundigen om hun mening te geven over de operationele capaciteiten van de instelling voor het beheer van NPE's.

4.2.2 Externe omstandigheden en bedrijfsomgeving

33. Wanneer kredietinstellingen de NPE-strategie en de bijbehorende NPE-reductiedoelen vaststellen, beoordelen zij de bestaande en waarschijnlijke toekomstige externe bedrijfsomstandigheden en omgeving en houden zij daar rekening mee. Kredietinstellingen houden bij het bepalen van hun NPE-strategie rekening met de volgende externe factoren, voor zover passend:

- a) de macro-economische omstandigheden, waaronder de dynamiek van de vastgoedmarkt of andere relevante sectoren, rekening houdend met concentraties van sectoren in NPE-portefeuilles;

- b) marktverwachtingen ten aanzien van aanvaardbare NPE-niveaus en dekking, waaronder, zonder daartoe te zijn beperkt, de meningen van ratingbureaus en marktanalisten, en beschikbaar onderzoek, waarbij ook naar behoren rekening wordt gehouden met de belangen van kredietnemers;
- c) vraag van beleggers naar NPE's, waaronder trends in en de dynamiek van de binnenlandse en internationale NPE-markten voor portefeuilleverkoop;
- d) de volwassenheid van de NPE-dienstensector en de beschikbaarheid en dekking van gespecialiseerde dienstverleners;
- e) het regelgevings-, juridische en justitiële kader. Kredietinstellingen hebben een goed inzicht in de gerechtelijke procedures met betrekking tot NPE-herschikkingen voor verschillende typen activa en in verschillende rechtsgebieden. Met name beoordelen zij de gemiddelde duur van dergelijke procedures, de gemiddelde financiële uitkomsten, de rangorde van verschillende typen blootstellingen en de implicaties daarvan voor de uitkomsten, de invloed van de soorten en rangordes van zekerheden en garanties op de uitkomsten, de invloed van consumentenbeschermingskwesaties op gerechtelijke besluiten en de gemiddelde totale kosten van juridische procedures. Wanneer kredietinstellingen hun NPE-strategie bepalen, houden zij ook rekening met wettelijke bepalingen die gericht zijn op consumentenbescherming, met name voor blootstellingen aan woninghypotheken;
- f) de gevolgen van bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van NPE's voor de nationale belastingen.

4.2.3 Gevolgen van de NPE-strategie voor het kapitaal

34. Kredietinstellingen zijn in staat voor elk van de reductiefactoren de gevolgen van de geplande strategie voor kapitaal, risicoblootstelling, winst of verlies en bijzondere waardevermindering gedetailleerd te berekenen. Zij beoordelen of de bank een strategisch proces heeft vastgesteld om een oplossing te vinden voor eventuele tekorten bij verschillende economische scenario's. De beoordelingscriteria, de onderliggende aannames en de implicaties zijn in overeenstemming met het risicobereidheidskader en met het interne beoordelingsproces van de kapitaaltoereikendheid (Icaap).¹⁰

35. Kredietinstellingen nemen passende acties op in hun kapitaalplanning om te waarborgen dat er een zodanige hoeveelheid kapitaal beschikbaar is dat NPE's op de balans duurzaam kunnen worden verminderd.

4.3 Ontwikkeling van de NPE-strategie

36. De NPE-strategie omvat ten minste termijngebonden kwantitatieve NPE-doelen en doelen met betrekking tot geëxecuteerde activa, waar passend ondersteund door een breed operationeel

¹⁰ Zie de Richtsnoeren inzake verzamelde Icaap- en Ilaap-informatie met het oog op de SREP (EBA/GL/2016/10).

plan. De ontwikkeling van de NPE-strategie wordt mede gebaseerd op de uitkomsten van een zelfbeoordelingsproces en een analyse van de strategische opties voor de tenuitvoerlegging van de NPE-strategie. De NPE-strategie en het operationele NPE-plan worden vastgesteld en goedgekeurd door het leidinggevend orgaan en ten minste ieder jaar getoetst.

4.3.1 Opties voor de tenuitvoerlegging van de strategie

37. Kredietinstellingen overwegen om in de NPE-strategie een combinatie van strategieën en opties op te nemen om hun doelstellingen op korte, middellange en lange termijn te bereiken. Om de NPE-strategie met succes te operationaliseren, overwegen kredietinstellingen ten minste de volgende, elkaar niet wederzijds uitsluitende uitvoeringsopties voor verschillende portefeuilles en onder verschillende omstandigheden:

- a) vasthoud-/respijtstrategie: een geschikte herschikkingsstrategie en respijtopties. De vasthoudstrategieoptie is sterk verbonden met het bedrijfsmodel van de kredietinstelling, de deskundigheid op het gebied van respijt en de beoordeling van kredietnemers, de operationele capaciteiten voor NPE-beheer, uitbesteding van diensten en afschrijfbeleid;
- b) actieve portefeuillereducties: verkoop, securitisatie of, in het geval van NPE's die als oninbaar worden beschouwd, afschrijving. Deze optie is sterk verbonden met de toereikendheid van bijzondere waardeverminderingen, waardering van zekerheden, de kwaliteit van blootstellingsgegevens en de vraag naar NPE's onder beleggers;
- c) verandering van soort blootstelling of zekerheid, met inbegrip van executie, schuld-aandelenruil, schuld-activeruil of substitutie van zekerheden;
- d) juridische opties, waaronder insolventieprocedures of buitengerechtelijke oplossingen.

38. Kredietinstellingen bepalen strategieopties voor de middellange en lange termijn die mogelijk niet onmiddellijk realiseerbaar zijn, bijvoorbeeld door onvoldoende onmiddellijke vraag naar NPE's, maar die dat op middellange of lange termijn mogelijk wel zijn. Het operationele NPE-plan moet daarom mogelijk ruimte bieden voor dergelijke wijzigingen en voorbereidingen hierop eisen, bijvoorbeeld door de kwaliteit van NPE-gegevens te verbeteren, zodat deze klaar zijn voor toekomstige beleggerstransacties.

39. Wanneer een kredietinstelling concludeert dat voor bepaalde portefeuilles of afzonderlijke blootstellingen geen van de bovengenoemde opties op middellange of lange termijn tot voldoende NPE-reductie zal leiden, wordt hiervoor een duidelijke aanpak van tijdige bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen voorzien.

40. Kredietinstellingen die complexe processen willen toepassen, zoals NPE-risico-overdracht en securisatietransacties, voeren een gedegen risicoanalyse uit en zorgen ervoor dat zij over toereikende risicobeheerprocessen beschikken.¹¹

¹¹ Zoals vereist voor securitisaties uit hoofde van artikel 82, lid 1, van Richtlijn 2013/36/EU.

4.3.2 Doelen

41. Voordat kredietinstellingen beginnen met het stellen van doelen voor de korte tot middellange termijn, stellen zij vast wat voor hen redelijke NPE-niveaus op lange termijn zijn, zowel op portefeuilleniveau als over het geheel genomen. Kredietinstellingen houden bij het bepalen van redelijke NPE-niveaus op lange termijn rekening met historische of internationale benchmarks.

42. Kredietinstellingen nemen ten minste duidelijk gedefinieerde, realistische maar ambitieuze kwantitatieve doelen op in hun NPE-strategie, met inbegrip van geëxecuteerde activa, waar relevant. Deze doelen leiden tot een concrete NPE-reductie, zowel met als zonder bijzondere waardevermindering, ten minste op middellange termijn. Verwachtingen omtrent macro-economische omstandigheden kunnen, mits ze zijn gebaseerd op gedegen externe prognoses, een rol spelen bij het bepalen van de streefniveaus. Ze mogen echter niet de enige factor zijn voor het vaststellen van de NPE-reductiedoelen.

43. Kredietinstellingen stellen doelen als volgt vast:

- a) naar tijdshorizon (korte termijn (indicatieve termijn van een jaar), middellange termijn (indicatieve termijn drie jaar) en mogelijk lange termijn);
- b) naar belangrijkste portefeuilles (bijv. retailhypotheken, retailconsumenten, retail, midden- en kleinbedrijf (mkb), corporate, large corporate, commercieel vastgoed);
- c) naar uitvoeropties (bijv. terugwinning van geld uit een vasthoudstrategie, terugneming van zekerheden, terugvordering via gerechtelijke procedures, inkomsten uit verkoop van NPE's of afschrijvingen).

44. De NPE-doelen voor kredietinstellingen omvatten ten minste een verwachte absolute of relatieve NPE-reductie, zowel met als zonder bijzondere waardeverminderingen, niet alleen over het geheel genomen, maar ook voor de belangrijkste NPE-portefeuilles. Indien er geëxecuteerde activa van materiële omvang zijn, wordt een strategie voor geëxecuteerde activa vastgesteld of worden in ieder geval reductiedoelen voor geëxecuteerde activa opgenomen in de NPE-strategie.

45. De NPE-doelen zijn in overeenstemming met de gedetailleerdere operationele doelen. Wanneer dit passend wordt geacht, kunnen als aanvullende doelen verdere indicatoren voor het monitoren worden toegepast.

4.3.3 Operationeel plan

46. De NPE-strategie van de kredietinstelling wordt ondersteund door een operationeel plan, dat wordt vastgesteld, goedgekeurd en periodiek getoetst door het leidinggevend orgaan. In het operationele NPE-plan wordt duidelijk gedefinieerd hoe de kredietinstelling zijn NPE-strategie operationeel ten uitvoer zal leggen gedurende een periode van ten minste een tot drie jaar (afhankelijk van het soort operationele maatregelen dat vereist is).

47. Het operationele NPE-plan omvat ten minste:

- a) duidelijke termijnggebonden doelstellingen;
- b) activiteiten die voor afzonderlijke portefeuilles moeten worden verricht;
- c) governance-regelingen en -structuren, waaronder verantwoordelijkheden en rapportagemechanismen voor activiteiten en de uitkomsten daarvan;
- d) kwaliteitsnormen om goede resultaten te waarborgen;
- e) vereisten ten aanzien van personeelsbezetting en middelen;
- f) vereiste technische infrastructuur en een verbeteringsplan;
- g) gedetailleerde en geconsolideerde begrotingsvereisten voor de tenuitvoerlegging van de NPE-strategie;
- h) plannen voor de communicatie met interne en externe belanghebbenden (bijv. ten aanzien van verkoop, dienstverlening, efficiëntie-initiatieven).

48. In het operationele NPE-plan wordt specifiek aandacht besteed aan interne factoren die het succes van de NPE-strategie in de weg zouden kunnen staan.

4.4 Tenuitvoerlegging van het operationele NPE-plan

49. De tenuitvoerlegging van het operationele plan van de NPE-strategie steunt op passend beleid en passende procedures en duidelijke eigendoms- en governancestructuren, waaronder escalatieprocedures. Het operationele NPE-plan omvat brede verandermanagementmaatregelen om het NPE-herschikkingskader tot een kernonderdeel van de bedrijfscultuur te maken.

50. Kredietinstellingen rapporteren significante afwijkingen van het plan tijdig bij het leidinggevend orgaan en bij de bevoegde autoriteit, en er worden passende herstelacties uitgevoerd.

4.5 Inbedding van de NPE-strategie

51. Aangezien veel verschillende onderdelen binnen de kredietinstelling betrokken zijn bij en mede bepalend zijn voor de uitvoering en het succes van de NPE-strategie, wordt deze ingebed in processen op alle niveaus van de organisatie, waaronder strategische en operationele niveaus, met inbegrip van het risicocomité als gedefinieerd in artikel 76, lid 3, van Richtlijn 2013/36/EU.

52. Kredietinstellingen brengen bij alle relevante medewerkers de belangrijkste onderdelen van de NPE-strategie nadrukkelijk onder de aandacht, in lijn met de aanpak die wordt gevolgd voor de gehele strategie van de instelling en in het bijzonder de risicostrategie als gedefinieerd in

artikel 76 van Richtlijn 2013/36/EU. Dit is met name belangrijk als de tenuitvoerlegging van de NPE-strategie gepaard zal gaan met verreikende veranderingen van de bedrijfsprocedures.

53. Kredietinstellingen definiëren en documenteren duidelijk de rollen, verantwoordelijkheden en formele rapportagelijnen voor de tenuitvoerlegging van de NPE-strategie en het operationele NPE-plan.
54. Medewerkers en managementleden die betrokken zijn bij NPE-herschikkingsactiviteiten, ontvangen duidelijke afzonderlijke (of team-)doelen en prikkels die erop gericht zijn de in de NPE-strategie en het operationele NPE-plan overeengekomen doelen te bereiken. In hiermee verband houdend beloningsbeleid, doelstellingen op het gebied van loopbaanontwikkeling en kaders voor het monitoren van prestaties wordt rekening gehouden met de NPE-doelen teneinde volledige betrokkenheid van medewerkers en management bij de NPE-reductie te waarborgen. Ook wordt in dit verband de eerlijke behandeling van consumenten in acht genomen. In de stimuleringsregeling voor medewerkers en managers in de eenheden die betrokken zijn bij het verstrekken van leningen, wordt ook rekening gehouden met de feedback vanuit de herschikkingsactiviteiten en de kwaliteit van de blootstellingen van de kredietinstelling, zodat het nemen van buitensporige risico's wordt ontmoedigd. Voor wat betreft retailblootstellingen wordt dit beloningsbeleid uitgewerkt in overeenstemming met de EBA-richtsnoeren inzake het beloningsbeleid en de beloningspraktijken in verband met de verkoop en verstrekking van retailbankproducten en -diensten.¹²
55. Alle relevante onderdelen van de NPE-strategie zijn volledig in overeenstemming met en geïntegreerd in het bedrijfsplan en de bedrijfsbegroting, met inbegrip van alle relevante kosten in verband met de tenuitvoerlegging van het operationele NPE-plan, evenals potentiële verliezen als gevolg van NPE-herschikkingsactiviteiten.
56. De NPE-strategie is volledig ingebed in het risicobeheerkader. In dat verband wordt speciale aandacht besteed aan:
- a) Icaap¹³: alle relevante onderdelen van de NPE-strategie zijn volledig in overeenstemming met en geïntegreerd in het Icaap. Kredietinstellingen bereiden kwantitatieve en kwalitatieve beoordelingen van NPE-ontwikkelingen onder normale en stressomstandigheden voor, met inbegrip van de impact op de kapitaalplanning.

¹² Richtsnoeren inzake het beloningsbeleid en de beloningspraktijken in verband met de verkoop en verstrekking van retailbankproducten en -diensten (EBA/GL/2016/06).

¹³ Als gedefinieerd in artikel 108 van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

- b) Risicobereidheidskader¹⁴: De strategie betreffende het risicobereidheidskader en de NPE-strategie zijn nauw met elkaar verweven. Er zijn duidelijk gedefinieerde maatstaven en limieten voor het risicobereidheidskader, die zijn goedgekeurd door het leidinggevend orgaan en in lijn zijn met de kernelementen en -doelen van de NPE-strategie.
- c) Herstelplan¹⁵: wanneer NPE-gerelateerde indicatorniveaus en acties deel uitmaken van het herstelplan, dragen kredietinstellingen er zorg voor dat deze in overeenstemming zijn met de doelen van de NPE-strategie en het operationele NPE-plan.

57. Kredietinstellingen waarborgen een hoog niveau van monitoring en toezicht door de risicobeheerfuncties met betrekking tot de formulering en tenuitvoerlegging van de NPE-strategie en het operationele NPE-plan.

5. NPE-governance en operationele NPE-activiteiten

58. Er zijn een passende governancestructuur en operationele organisatie aanwezig die kredietinstellingen in staat stellen hun NPE-kwesties efficiënt en duurzaam aan te pakken.

59. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste elementen van governance en operationele activiteiten in verband met een NPE-herschikkingskader beschreven. Er komen zaken aan de orde betreffende sturing en besluitvorming, het NPE-bedrijfsmodel, het kader voor interne controle en de NPE-monitoringprocessen.

60. Kredietinstellingen houden bij de tenuitvoerlegging van hun NPE-governance en operationele NPE-activiteiten rekening met relevante overwegingen en vereisten op het gebied van consumentenbescherming, en waarborgen dat consumenten eerlijk worden behandeld.

5.1 Sturing en besluitvorming

61. De overkoepelende strategie van een kredietinstelling en de tenuitvoerlegging daarvan omvatten ook de NPE-strategie en het operationele NPE-plan, die derhalve door het leidinggevend orgaan worden vastgesteld, goedgekeurd en getoetst. Het leidinggevend orgaan dient met name:

¹⁴ Als beschreven in de 'Principles for an effective risk appetite framework' van de Raad voor financiële stabiliteit.

¹⁵ Als vereist bij Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de Richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 190).

- a) jaarlijks en regelmatig de NPE-strategie en het operationele NPE-plan te toetsen overeenkomstig de algehele risicostrategie;
- b) toezicht te houden op de tenuitvoerlegging van de NPE-strategie;
- c) kwantitatieve en kwalitatieve beheerdoelstellingen en stimulansen voor NPE-herschikkingsactiviteiten vast te stellen;
- d) op kwartaalbasis de geboekte vooruitgang ten opzichte van de in de NPE-strategie en het operationele NPE-plan vastgelegde doelen te monitoren;
- e) toereikende goedkeuringsprocessen voor NPE-herschikkingsbesluiten te definiëren (voor grote NPE's wordt hierin goedkeuring door het leidinggevend orgaan voorzien);
- f) NPE-gerelateerd beleid (waaronder de in bijlage 4 genoemde beleidsonderdelen) en processen goed te keuren, deze ten minste jaarlijks te toetsen en eventueel noodzakelijke wijzigingen door te voeren, en ervoor te zorgen dat het beleid en de processen volledig worden begrepen door het personeel;
- g) te zorgen voor voldoende interne controle op NPE-beheerprocessen, met speciale aandacht voor activiteiten op het gebied van NPE-classificaties, bijzondere waardeverminderingen, afschrijvingen, waardering van zekerheden en de duurzaamheid van respijtoplossingen;
- h) te beschikken over voldoende kennis, ervaring en deskundigheid op het gebied van NPE's.

62. Het leidinggevend orgaan en de directie besteden een deel van hun capaciteit en voldoende tijd aan zaken op het gebied van NPE-herschikkingen, overeenkomstig artikel 76 van Richtlijn 2013/36/EU, een en ander evenredig aan de NPE-gerelateerde risico's binnen de kredietinstelling. Kredietinstellingen stellen duidelijk omschreven, efficiënte en consistente besluitvormingsprocessen op, waarbij te allen tijde voorzien is in een toereikende tweede verdedigingslijn.

5.2 NPE-bedrijfsmodel

5.2.1 NPE-herschikkingseenheden

63. Kredietinstellingen stellen, teneinde belangenconflicten bij het beheer van NPE's voldoende te beperken en gespecialiseerde NPE-deskundigheid in alle delen van de organisatie goed te benutten, gespecialiseerde NPE-herschikkingseenheden (NPE-HE's) in die onafhankelijk zijn van leningverstrekkingen activiteiten. Deze scheiding van taken geldt niet alleen voor activiteiten op het gebied van klantrelaties (zoals het onderhandelen met cliënten over respijtoplossingen), maar ook voor het besluitvormingsproces. In dit verband overwegen kredietinstellingen speciale besluitvormingsorganen in het leven te roepen op het gebied van NPE-herschikkingen (bijv. een NPE-comité).

64. Wanneer overlappings met de besluitvormingsorganen, managers of deskundigen die betrokken zijn bij het leningverstrekkingproces, niet kunnen worden vermeden, zorgen kredietinstellingen ervoor dat het institutionele kader en de interne controles potentiële belangenconflicten voldoende beperken.
65. Kredietinstellingen beschikken over regelingen om regelmatige terugkoppeling tussen leningverstrekkingseenheden en NPE-HE's te waarborgen.
66. Bij het ontwerpen van een passende NPE-HE-structuur houden kredietinstellingen rekening met de specifieke kenmerken van hun belangrijkste NPE-portefeuilles, waaronder het soort blootstelling (retail, mkb, corporate) en het soort zekerheid.
67. Kredietinstellingen overwegen voor homogene NPE-retailportefeuilles geautomatiseerde processen voor NPE-HE's te ontwerpen. Voor corporate NPE-portefeuilles overwegen kredietinstellingen, waar relevant en afhankelijk van de sectorconcentratie van de NPE's, een relatiebeheeraanpak met sectorspecialisatie van de NPE-HE-medewerkers. Voor eenmanszaken en micro-ondernemingen overwegen kredietinstellingen een combinatie van geautomatiseerde elementen en een klantbeheeraanpak.
68. Kleine en weinig complexe kredietinstellingen (bijv. kredietinstellingen die zijn ingedeeld in SREP-categorie 3 of 4) kunnen werken met speciale herschikkingsfuncties die afgestemd zijn op hun omvang, aard, complexiteit en risicoprofiel. Kredietinstellingen zorgen ervoor dat dergelijke functies zodanig zijn ontworpen dat belangenconflicten bij het beheren van NPE's worden voorkomen en weggenomen.
69. Ten behoeve van de evenredigheid kunnen kleine en niet erg complexe kredietinstellingen (bijv. kredietinstellingen die zijn ingedeeld in SREP-categorie 3 of 4), als alternatief voor het instellen van speciale besluitvormingsorganen met betrekking tot NPE-herschikkingen, aan de eisen voldoen via hun bestaande krediet- of risicocomités, op voorwaarde dat belangenconflicten voldoende worden beperkt.

5.2.2 Afstemming op de NPE-levenscyclus

70. NPE-HE's worden zo opgezet dat wordt gewaarborgd dat NPE-herschikkingsactiviteiten en contacten met kredietnemers worden afgestemd op de verschillende fasen van de NPE-levenscyclus¹⁶. Kredietinstellingen zetten verschillende NPE-HE's op voor de verschillende fasen van de NPE-levenscyclus en, waar passend, ook voor verschillende portefeuilles. Alle toepasselijke herschikkingsstadia krijgen voldoende aandacht en er worden voldoende gespecialiseerde medewerkers voor beschikbaar gesteld.

¹⁶ Dit geldt ook voor activa die niet als NPE's zijn geclassificeerd – zoals achterstallige betalingen in een vroeg stadium, FBE's en geëxecuteerde activa – die een essentiële rol spelen in het NPE-herschikkingsproces.

71. Kredietinstellingen besteden, mede met inachtneming van de specifieke kenmerken van de producten en de aard van de achterstallige betalingen, aandacht aan de volgende fasen in de levenscyclus van NPE's:

- a) Achterstallige betalingen in een vroeg stadium (tot 90 dagen na vervaldatum)¹⁷: in deze fase ligt het accent op initieel contact met de kredietnemer voor vroegtijdige terugwinning en op het verzamelen van informatie voor een gedetailleerde beoordeling van de omstandigheden van de kredietnemer (bijv. financiële positie, status van leningdocumentatie, status van zekerheid, mate van medewerking). Het soort blootstelling en zekerheid bepalen uiteindelijk de meest geschikte herschikkingsstrategie. Deze kan respijtmaatregelen met een korte tijdshorizon omvatten, die waar nodig worden toegepast (waar passend ook tijdens deze initiële periode) teneinde de financiële situatie van de kredietnemer te stabiliseren voordat een geschikte herschikkingsstrategie wordt vastgesteld. Daarnaast zoekt de kredietinstelling waar passend naar mogelijkheden om haar positie te verbeteren met inachtneming van de rechten en belangen van consumenten (bijv. door nieuwe leningdocumenten te ondertekenen, uitstaande zekerheden te verbeteren, het weglekken van geld tot een minimum te beperken, extra zekerheden, indien beschikbaar, te eisen). Een specifiek beleid voor het beheren van achterstallige betalingen bevat richtsnoeren voor de algemene NPE-herschikkingsprocedures en -verantwoordelijkheden, met inbegrip van triggers voor overdracht.
- b) Achterstallige betalingen in een laat stadium/respijt: in deze fase implementeren en formaliseren kredietinstellingen respijtregelingen met kredietnemers. Respijtregelingen worden alleen toegepast wanneer de kredietinstelling zich ervan heeft overtuigd dat de kredietnemer zich de aflossingen kan veroorloven. Wanneer kredietinstellingen overwegen of een herstructureringsoptie haalbaar is, houden ze daarbij rekening met artikel 28 van Richtlijn 2014/17/EU¹⁸ en andere wettelijke bepalingen die gericht zijn op de bescherming van consumenten, voor zover van toepassing. Een respijtregeling wordt, gezien het grotere risico, ten minste één jaar gemonitord overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie, voordat deze uiteindelijk uit de NPE-HE's kan worden overgedragen naar andere eenheden indien geen verdere NPE-triggers zijn waargenomen.
- c) Liquidatie/terugvordering van schulden/rechtszaken/executie: als geen haalbare respijtoplossing is gevonden als gevolg van de financiële omstandigheden van de kredietnemer of het niveau van diens medewerking, verrichten kredietinstellingen een kosten-batenanalyse van verschillende liquidatieopties, waaronder gerechtelijke en buitengerechtelijke procedures; daarbij houden zij ook rekening met de belangen van de kredietnemer. Op basis van deze analyse gaan kredietinstellingen snel over tot de gekozen liquidatieoptie, met steun van juridische en bedrijfskundige deskundigen op het gebied van

¹⁷ Blootstellingen waarvan betaling onwaarschijnlijk is, kunnen worden ondergebracht bij achterstallige betalingen in een vroeg stadium of NPE-HE's, afhankelijk van de complexiteit ervan.

¹⁸ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34).

liquidatie. Kredietinstellingen die op grote schaal gebruikmaken van externe deskundigen, dragen er zorg voor dat er voldoende interne controlemechanismen aanwezig zijn om een doeltreffend en efficiënt liquidatieproces te waarborgen. NPE's die al lange tijd als zodanig zijn geclassificeerd, krijgen in dit opzicht speciale aandacht. Een specifiek beleid voor de terugvordering van schulden bevat richtsnoeren voor liquidatie.

72. Beheer van geëxecuteerde activa (of andere uit NPE's afkomstige activa): terugneming van zekerheden begint in het algemeen nadat andere pogingen van de kredietinstelling om de uitstaande bedragen te innen, zijn mislukt. De kredietinstelling beschikt over een beleid dat het terugwinningsproces voor geëxecuteerde activa beschrijft. Dit omvat met name de stappen van terugneming, waardering van de zekerheid en de realisatie van de diverse soorten zekerheid met behulp van passende middelen.

5.2.3 Groepering van blootstellingen

73. De EBA-richtsnoeren inzake de werkwijzen van kredietinstellingen ten aanzien van het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen¹⁹ beschrijven het beleid dat kredietinstellingen dienen te voeren ten aanzien van het groeperen van blootstellingen met gedeelde kredietrisicokenmerken. Er dienen homogene portefeuilles te worden opgebouwd om behandelingen specifiek te kunnen afstemmen op NPE's. Kredietinstellingen overwegen maatwerkprocessen te ontwerpen voor elke portefeuille, waarbij een speciaal team van deskundigen de verantwoordelijkheid neemt voor elke portefeuille. NPE-portefeuilles worden met een hoge mate van gedetailleerdheid geanalyseerd, op basis waarvan duidelijk afgebakende subportefeuilles van kredietnemers worden gecreëerd. Kredietinstellingen ontwikkelen passende managementinformatiesystemen en gegevens van voldoende kwaliteit ten behoeve van deze analyses.

74. Bijlage 1 bevat een lijst met mogelijke selectiecriteria voor de groepering van retail-NPE's in portefeuilles.

75. Voor corporate NPE-portefeuilles wordt groepering per activaklasse of sector (bijv. commercieel vastgoed, grond- en projectontwikkeling, scheepvaart, handelsbedrijven) beschouwd als een essentiële basis voor specialisatie van NPE-HE's. Deze portefeuilles worden vervolgens overeenkomstig de NPE-strategie en het niveau van de financiële problemen verder onderverdeeld om te waarborgen dat herschikkingsactiviteiten voldoende gericht zijn.

5.2.4 Personele middelen

76. Kredietinstellingen beschikken over een passend organisatiekader voor hun bedrijfsmodel, rekening houdend met hun risico's, waaronder risico's die voortvloeien uit NPE's. Daartoe wijden kredietinstellingen een passende en evenredige hoeveelheid managementaandacht en

¹⁹ Richtsnoeren inzake de werkwijzen van kredietinstellingen ten aanzien van het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen (EBA/GL/2017/06).

middelen aan deerschikking van NPE's en aan interne controles van daarmee verband houdende processen.

77. Het delen van management en middelen met andere delen van de waardeketen (bijv. leningverstrekking) wordt zorgvuldig getoetst voordat het wordt uitgevoerd, om belangenconflicten te vermijden en voldoende specialisatie te waarborgen, zoals hiervoor besproken.

78. Op basis van de uitkomsten van de zelfbeoordeling door de kredietinstelling van haar capaciteiten op het gebied van NPE's, als vermeld in paragraaf 4.2.1, toetsen kredietinstellingen regelmatig de toereikendheid van hun interne en externe NPE-herschikkingsmiddelen en vullen ze eventuele hiaten in de personele middelen tijdig op. Aangezien herschikkingsactiviteiten significant beslag kunnen leggen op middelen, overwegen kredietinstellingen of het passend is te kiezen voor contracten voor bepaalde tijd, interne/externe outsourcing of joint ventures voor NPE-herschikkingsactiviteiten. De eindverantwoordelijkheid voor deze activiteiten blijft echter berusten bij de kredietinstelling. Indien gebruik wordt gemaakt van outsourcing, waarborgen kredietinstellingen dat die outsourcing plaatsvindt in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving of regelgevingsvereisten.

79. Kredietinstellingen ontwikkelen de relevante deskundigheid die nodig is voor het gedefinieerde NPE-bedrijfsmodel, waaronder de NPE-HE's en interne controlefuncties, in overeenstemming met de bepalingen van de Richtsnoeren van EBA en ESMA voor het beoordelen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie²⁰. Personeel dat is toegewezen aan belangrijke NPE-herschikkingstaken, beschikt over specifieke deskundigheid en ervaring op het gebied van NPE's. Kredietinstellingen zorgen voor adequate en toegespitste scholing op het gebied van NPE's, met inbegrip van consumentenbescherming, en ontwerpen personeelontwikkelingsplannen om op basis van beschikbaar talent interne deskundigheid op te bouwen.

80. Waar het niet mogelijk of niet efficiënt is om interne deskundigheid en infrastructuur op te bouwen, zorgen kredietinstellingen ervoor dat de NPE-HE's gemakkelijk toegang hebben tot gekwalificeerde, onafhankelijke externe deskundigheid (bijv. onroerend-goedtaxateurs, juridisch adviseurs, bedrijfsplanners, sectordeskundigen) of tot gespecialiseerde bedrijven op het gebied van NPE-dienstverlening.

81. Kredietinstellingen voeren, in overeenstemming met de overkoepelende NPE-strategie en het operationele NPE-plan, een beoordelingssysteem in dat aansluit bij de behoeften van de NPE-HE's. Het beoordelingssysteem wordt ontworpen in overeenstemming met de bepalingen van de EBA-richtsnoeren betreffende een beheerst beloningsbeleid²¹ en artikel 7 van

²⁰ Gemeenschappelijke ESMA- en EBA-richtsnoeren voor het beoordelen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie uit hoofde van Richtlijn 2013/36/EU en Richtlijn 2014/65/EU (EBA/GL/2017/12).

²¹ Richtsnoeren betreffende een beheerst beloningsbeleid overeenkomstig artikel 74, lid 3, en artikel 75, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU en openbaarmaking overeenkomstig artikel 450 van Verordening (EU) nr. 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

Richtlijn 2014/17/EU²², alsmede, voor retailblootstellingen, de bepalingen van de EBA-Richtsnoeren inzake het beloningsbeleid en de beloningspraktijken in verband met de verkoop en verstrekking van retailbankproducten en -diensten²³. Het beoordelingssysteem is voornamelijk verbonden met de kwantitatieve elementen van de NPE-doelen van de kredietinstelling, maar kan ook kwalitatieve elementen omvatten (niveau van technische bekwaamheden betreffende de analyse van financiële informatie en ontvangen gegevens, structurering van voorstellen, kwaliteit van aanbevelingen of monitoring van geherstructureerde zaken, en effectieve onderhandelingsvaardigheden). De prestaties van de medewerkers van de NPE-HE's worden regelmatig gemonitord en vergeleken met de NPE-doelen, hetzij op individuele basis, hetzij op teamniveau, naargelang van de situatie.

82. Het kader voor het meten van de prestaties van de leden van het leidinggevend orgaan en relevante managers bevat specifieke indicatoren die gekoppeld zijn aan de doelen die zijn vastgesteld in de NPE-strategie en het operationele NPE-plan van de kredietinstelling. De wegen die binnen het totale kader voor prestatiebeoordeling aan deze indicatoren worden gegeven, zijn evenredig aan de ernst van de NPE-kwesties waarmee de kredietinstelling wordt geconfronteerd.

83. Kredietinstellingen stimuleren via hun beloningsbeleid en hun stimuleringskader dat wordt gereageerd op vroegtijdige waarschuwingssignalen en -indicatoren, teneinde te waarborgen dat situaties voorafgaand aan achterstalligheid efficiënt worden aangepakt en dat de instroom van NPE's op die manier doeltreffend wordt gereduceerd.

5.2.5 Technische middelen

84. Ten aanzien van adequate technische infrastructuur zorgen kredietinstellingen ervoor dat alle NPE-gerelateerde gegevens centraal worden opgeslagen in robuuste en veilige IT-systemen en dat ze gedurende het gehele NPE-herschikkingsproces volledig en actueel zijn.

85. Een adequate technische infrastructuur stelt NPE-HE's ertoe in staat om:

- a) toegang te krijgen tot alle relevante gegevens en documentatie, waaronder:
 - i. actuele informatie over NPE's en kredietnemers met achterstallige betaling in een vroeg stadium, waaronder automatische meldingen;
 - ii. informatie over blootstellingen, zekerheden en garanties, gekoppeld aan de kredietnemer of verbonden cliënten;

²² Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34).

²³ Richtsnoeren inzake het beloningsbeleid en de beloningspraktijken in verband met de verkoop en verstrekking van retailbankproducten en -diensten (EBA/GL/2016/06).

- iii. monitoringtools met de IT-capaciteit om de prestaties en doeltreffendheid van respijtactiviteiten te volgen;
 - iv. de status van herschikkingsactiviteiten en interactie met kredietnemers, evenals details van overeengekomen respijtmaatregelen;
 - v. waar relevant, geëxecuteerde activa;
 - vi. gevolgde kasstroom van de lening en de zekerheid;
 - vii. bronnen van onderliggende informatie en complete onderliggende documentatie;
 - viii. waar relevant, toegang tot centrale kredietregisters, kadasters en andere externe gegevensbronnen;
- b) NPE-herschikkingsactiviteiten efficiënt te verwerken en te monitoren, waaronder:
- i. geautomatiseerde werkstromen gedurende de volledige levenscyclus van NPE's;
 - ii. een geautomatiseerd monitoringproces voor de status van leningen, dat zorgt voor een juiste signalering van NPE's en FBE's;
 - iii. ingebouwde waarschuwingssignalen;
 - iv. geautomatiseerde kwantitatieve rapportage gedurende de volledige levenscyclus van NPE's, als basis voor de analyses die moeten worden verstrekt aan het management van NPE-HE's, het leidinggevend orgaan en andere relevante managers, alsmede aan de regelgevende instantie;
 - v. prestatieanalyses van herschikkingsactiviteiten van NPE-HE's, subteams en deskundigen (bijv. zuiverings-/succespercentage, doorrolinformatie, doeltreffendheid van aangeboden herstructureringsopties, geldterugwinningspercentage, ouderdomsanalyses van zuiveringspercentages, percentage nagekomen beloften bij callcenter, etc.);
 - vi. monitoring van de ontwikkeling van portefeuilles, subportefeuilles, cohorten en afzonderlijke kredietnemers;
- c) NPE's en daaraan gerelateerde kredietnemers te definiëren, te analyseren en te meten:
- i. NPE's herkennen en bijzondere waardeverminderingen meten;
 - ii. passende analyses van NPE-portefeuilles verrichten en de uitkomsten voor iedere kredietnemer opslaan;

- iii. de beoordeling van de persoonsgegevens, financiële situatie en terugbetaalcapaciteit van kredietnemers ondersteunen, in elk geval voor niet-complexe kredietnemers;
- iv. berekeningen uitvoeren van (i) de netto contante waarde en (ii) de impact op de kapitaalpositie van de kredietinstelling voor elke herstructureringsoptie en/of elk waarschijnlijk herstructureringsplan onder elke relevante wetgeving (bijv. executierecht, insolventierecht), voor elke kredietnemer.

86. De toereikendheid van de technische infrastructuur, waaronder gegevenskwaliteit, wordt regelmatig beoordeeld door een onafhankelijk interne of externe auditfunctie.

5.3 Controlekader

87. Het leidinggevend orgaan is verantwoordelijk voor het vaststellen en monitoren van de toereikendheid en effectiviteit van het kader voor interne controle. Met name worden effectieve en efficiënte internecontroleprocessen ten uitvoer gelegd voor het NPE-herschikkingskader teneinde volledige afstemming te waarborgen tussen de NPE-strategie en het operationele NPE-plan enerzijds, en de algemene bedrijfsstrategie van de kredietinstelling, met inbegrip van de NPE-strategie en het operationele NPE-plan, en de risicobereidheid anderzijds.

88. Internecontrolefuncties brengen bij het leidinggevend orgaan regelmatig schriftelijk verslag uit over het NPE-beheer, waarin vastgestelde belangrijke gebreken onder de aandacht worden gebracht. Deze rapporten bevatten voor elk nieuw vastgesteld belangrijk gebrek de relevante betrokken risico's, een effectbeoordeling, aanbevelingen en te nemen corrigerende maatregelen. Waar nodig kunnen de hoofden van internecontrolefuncties toegang krijgen tot en rechtstreeks rapporteren aan het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie om punten van zorg aan te kaarten en de toezichtfunctie, waar nodig, te waarschuwen wanneer specifieke ontwikkelingen gevolgen hebben of kunnen hebben voor de instelling. Dit belet de hoofden van internecontrolefuncties niet om tevens binnen de reguliere rapportagelijnen te rapporteren.

89. Het leidinggevend orgaan volgt de bevindingen van de internecontrolefuncties tijdig en doeltreffend op en eist toereikende herstelacties. Er wordt een formele follow-upprocedure voor bevindingen en corrigerende maatregelen opgesteld.

90. Het kader voor interne controle omvat alle drie verdedigingslijnen in overeenstemming met de EBA-richtsnoeren inzake interne governance²⁴. De rollen van de verschillende functies worden duidelijk toegewezen en gedocumenteerd, zodat hiaten of overlappingen worden voorkomen. Belangrijke uitkomsten van tweede- en derdelijnsactiviteiten, evenals beperkingsacties en hierbij geboekte voortgang worden regelmatig gerapporteerd aan het leidinggevend orgaan.

²⁴ Richtsnoeren inzake interne governance uit hoofde van Richtlijn 2013/36/EU (EBA/GL/2017/11).

91. Grote en complexe kredietinstellingen passen bij de tenuitvoerlegging van het controlekader alle drie verdedigingslijnen toe; de tweede verdedigingslijn hoeft niet NPE-specifiek te zijn en kan worden uitgeoefend door de kredietrisicofunctie.

92. Kleine en weinig complexe kredietinstellingen (bijv. kredietinstellingen die zijn ingedeeld in SREP-categorie 3 of 4) hoeven bij de tenuitvoerlegging van het controlekader niet noodzakelijkerwijs drie volledige NPE-specifieke verdedigingslijnen te hebben; zij moeten echter wel waarborgen dat eventuele belangenconflicten voldoende worden beperkt.

5.3.1 Controles van de eerste verdedigingslijn

93. Kredietinstellingen zorgen ervoor dat de eerste verdedigingslijn is ingebed in de procedures en processen van de operationele eenheden, en in het bijzonder de NPE-HE's, die in de specifieke context van NPE-herschikking daadwerkelijk verantwoordelijkheid dragen voor de risico's van de kredietinstelling en deze beheren.

94. Om te waarborgen dat toereikende controlemechanismen ten uitvoer worden gelegd, beschikken kredietinstellingen over intern beleid voor het NPE-herschikkingskader. De managers van de operationele eenheden zijn er verantwoordelijk voor te zorgen dat dit interne beleid ten uitvoer wordt gelegd, onder meer door deze op te nemen in IT-procedures. Bijlage 4 bij deze richtsnoeren bevat de belangrijkste onderdelen van aan het NPE-kader gerelateerd beleid dat binnen kredietinstellingen ten uitvoer dient te worden gelegd.

5.3.2 Controles van de tweede verdedigingslijn

95. Tweedelijnsverdedigingsfuncties verrichten op continue basis controles om na te gaan of het NPE-beheer in de eerste verdedigingslijn functioneert zoals bedoeld. Om hun taken naar behoren te vervullen, zijn tweedelijnsfuncties in hoge mate onafhankelijk van functies die bedrijfsactiviteiten verrichten, waaronder de NPE-HE's, en beschikken zij over voldoende middelen. Zij hebben een voldoende aantal gekwalificeerde medewerkers. De kwalificaties van medewerkers worden op continue basis herbeoordeeld en medewerkers ontvangen de scholing die nodig is.

96. De tweede verdedigingslijn controleert de tenuitvoerlegging van risicobeheermaatregelen door de NPE-HE's en richt zich daarbij speciaal op:

- a) monitoring en meting van NPE-gerelateerde risico's op gedetailleerd en geaggregeerd niveau, ook met betrekking tot interne of door regelgeving vereiste kapitaaltoereikendheid;
- b) toetsing van het functioneren van het totale NPE-bedrijfsmodel en van onderdelen hiervan (bijv. NPE-HE-management/medewerkers, outsourcing-/dienstverleningsovereenkomsten, NPE-reductiedoelen en mechanismen voor vroegtijdige waarschuwing);

- c) waarborging van de kwaliteit van de verwerking van NPE's, het monitoren en rapporteren (intern en extern), respijtmaatregelen, bijzondere waardeverminderingen, afschrijvingen, waardering van zekerheden en rapportages inzake NPE's (om deze functie te vervullen beschikken tweedelijnsfuncties over voldoende bevoegdheid om vooraf te interveniëren ten aanzien van de tenuitvoerlegging van afzonderlijke herschikkingsoplossingen);
- d) toetsing van de afstemming van NPE-gerelateerde processen op intern beleid en richtsnoeren van de overheid, met name ten aanzien van NPE-classificatie, voorzieningen, afschrijvingen, waardering van zekerheden, respijt en mechanismen voor vroegtijdige waarschuwing.

97. Risicobeheersings- en nalevingsfuncties geven ook richtsnoeren voor het proces van het ontwerpen en toetsen van NPE-gerelateerd beleid en NPE-gerelateerde procedures en voor de controles die worden ingesteld binnen alle NPE-HE's. Deze functies worden betrokken bij het ontwerp en de toetsing van het beleid voordat deze door het leidinggevend orgaan worden goedgekeurd.

5.3.3 Controles van de derde verdedigingslijn

98. De derde verdedigingslijn, de onafhankelijke interne auditfunctie, beschikt over voldoende NPE-herschikkingsdeskundigheid voor het verrichten van haar periodieke controleactiviteiten ten aanzien van de efficiëntie en de effectiviteit van het NPE-kader, met inbegrip van de eerste- en tweedelijnscontroles.

99. De interne auditfunctie verricht ten aanzien van het NPE-kader ten minste regelmatige beoordelingen om de naleving van intern NPE-gerelateerd beleid (zie bijlage 4) en deze richtsnoeren te monitoren. Deze beoordelingen omvatten ook willekeurige en onaangekondigde inspecties en toetsingen van kredietdossiers.

100. Kredietinstellingen houden bij het bepalen van de frequentie, de reikwijdte en de omvang van de te verrichten controles rekening met de hoeveelheid NPE's en de vraag of bij recente audits significante onregelmatigheden en zwakheden aan het licht zijn gekomen.

101. De interne auditfunctie doet op basis van de uitkomsten van haar controles aanbevelingen aan het leidinggevend orgaan en brengt daarbij mogelijke verbeteringen onder de aandacht van dit orgaan.

5.4 Monitoring van NPE's en NPE-herschikkingsactiviteiten

102. De monitoringssystemen zijn gebaseerd op de NPE-doelen die zijn goedgekeurd in de NPE-strategie en het bijbehorende operationele plan, die vervolgens zijn uitgewerkt in de operationele doelen van de NPE-HE's, met terugkoppelingen naar de prijsbepaling van het kredietrisico en voorzieningen. Er wordt een hieraan gekoppeld kader van NPE-gerelateerde kernprestatie-indicatoren (KPI's) ontwikkeld om het leidinggevend orgaan en andere relevante managers in staat te stellen de voortgang te meten.

103. Kredietinstellingen definiëren en monitoren NPE-gerelateerde KPI's. De NPE-gerelateerde KPI's omvatten, zonder noodzakelijkerwijs hiertoe te zijn beperkt, het volgende (zie ook bijlage 2):

- a) maatstaven voor NPE's;
- b) contacten met kredietnemers en inning van gelden;
- c) respijtactiviteiten;
- d) liquidatieactiviteiten;
- e) overige (bijv. NPE-gerelateerde winst- en verliesposten, geëxecuteerde activa, outsourcingactiviteiten).

5.4.1 Maatstaven voor NPE's

104. Kredietinstellingen monitoren in hun boeken nauwgezet de relatieve en absolute hoeveelheden NPE's, FBE's, alsmede geëxecuteerde activa (of andere activa die voortvloeien uit NPE-activiteiten) en achterstallige betalingen in een vroeg stadium.

105. Kredietinstellingen verrichten die monitoringactiviteiten op transactie-/kredietverstrekkersniveau en op portefeuille- en subportefeuilleniveau, afhankelijk van de situatie, rekening houdend met aspecten als bedrijfsonderdeel, kredietnemersegment, geografisch gebied, producten, concentratierisico, niveau van zekerheidstelling en schuldaflossingsvermogen.

106. Kredietinstellingen monitoren het niveau van bijzondere waardevermindering van NPE's teneinde het leidinggevend orgaan complete informatie over dekking te geven. De analyse omvat zowel gegevens op geaggregeerd niveau als op het niveau van verschillende NPE-portefeuilles. Bij de selectie van NPE-portefeuilles wordt rekening gehouden met aspecten als type blootstelling, zoals gedekt/ongedekt, soort zekerheid en garanties, geografisch gebied, aantal jaren sinds classificatie als NPE, tijd tot terugvordering en het gebruik van de going concern- en gone concern-aanpak. Ook worden wijzigingen in de dekking gemonitord en verminderingen duidelijk verklaard.

107. Kredietinstellingen vergelijken indicatoren die gerelateerd zijn aan de NPE-ratio en -dekking met de beschikbare indicatoren van gelijkwaardige ondernemingen om het leidinggevend orgaan een duidelijk beeld te geven van de concurrentiepositie en de mogelijke tekortkomingen van de instelling.

108. Kredietinstellingen monitoren hun afwijkingen van de begroting, zodat het leidinggevend orgaan begrijpt welke factoren leiden tot significante afwijkingen van het plan.

109. Kerncijfers over in- en uitstroom van NPE's worden opgenomen in periodieke rapportages aan het leidinggevend orgaan, met inbegrip van overdrachten van/naar NPE's, niet-renderende FBE's, NPE's in een proeftermijn, renderende FBE's en achterstallige betaling in een vroeg stadium (≤ 90 dagen na vervaldatum).
110. Kredietinstellingen overwegen of het nuttig zou zijn migratiematrices op te stellen om de stroom van blootstellingen in en uit de classificatie 'niet-renderend' te volgen.
111. Kredietinstellingen schatten de migratiepercentages en de kwaliteit van de renderende blootstellingen per maand, zodat acties kunnen worden geprioriteerd en snel kunnen worden ondernomen teneinde verslechtering van de portefeuillekwaliteit te voorkomen. Migratiematrices kunnen verder worden opgesplitst naar soort blootstelling (retailhypotheek, consument, onroerend goed), naar bedrijfseenheid of naar andere subportefeuille om vast te stellen of de factor die tot de stromen leidt, kan worden toegewezen aan een specifieke subportefeuille.
112. Kredietinstellingen maken bij hun monitoringactiviteiten gebruik van zowel interne informatie (bijv. afkomstig van interne scoresystemen) als externe informatie (bijv. van ratingbureaus, kredietinformatiebureaus, gespecialiseerd sectoronderzoek of macro-economische indicatoren voor specifieke geografische gebieden) en verwijzen naar een specifiek tijdstip of een specifieke observatieperiode. Bijlage 3 bevat voorbeelden van dergelijke interne en externe informatie.

5.4.2 Contact met de kredietnemer en inning van geld

113. Wanneer er NPE-HE's zijn ingesteld, worden kerncijfers voor de operationele prestaties ten uitvoer gelegd om de efficiëntie van de eenheden of de medewerkers te vergelijken met de gemiddelde prestaties en/of standaard benchmarkindicatoren. Als dergelijke indicatoren niet bestaan of niet beschikbaar zijn, worden de belangrijkste operationele prestaties gemonitord door de effectieve resultaten te beoordelen ten opzichte van de doelen die zijn vastgelegd in het operationele NPE-plan van de kredietinstelling.

5.4.3 Respijtafactiviteiten

114. Om de impact van NPE's weg te nemen of te beperken, verkennen kredietinstellingen de mogelijkheden ten aanzien van het verlenen van respijt. Kredietinstellingen monitoren twee aspecten van de respijtafactiviteiten: efficiëntie en effectiviteit. In hoofdstuk 7 worden vereisten met betrekking tot de toepassing van respijtafactiviteiten uiteengezet.
115. Respijtafactiviteiten hebben als hoofddoel de kredietnemer terug te brengen naar een duurzame, renderende terugbetalingsstatus, waarbij rekening wordt gehouden met het verschuldigde bedrag en de verwachte verliezen tot een minimum worden beperkt. Hierbij wordt rekening gehouden met het belang van het waarborgen van een eerlijke behandeling van consumenten en naleving van eventueel toepasselijke bepalingen op het gebied van consumentenbescherming. De kredietinstelling monitort de kwaliteit van de respijtafactiviteiten om te waarborgen dat deze niet worden gebruikt om bijzondere waardeverminderingen of een

beoordeling dat de blootstelling oninbaar is, uit te stellen. De monitoring omvat respijtactiviteiten in verband met zowel renderende als niet-renderende blootstellingen.

5.4.4 Liquidatieactiviteiten

116. Kredietinstellingen lossen NPE's ook op wanneer het niet mogelijk is een duurzame herstructureringsoplossing te bereiken. Deze oplossing kan het initiëren van gerechtelijke procedures, de executie van activa, schuld-aandelen/activaruil, verkoop van kredietfaciliteiten, overdracht naar een vermogensbeheerder of securitisatie omvatten. Wanneer de prijs die wordt verkregen uit de executie van onroerend goed van invloed is op het bedrag dat een consument verschuldigd is, houden kredietinstellingen bij hun besluit over de liquidatiemaatregel en vervolgstappen voor zover toepasselijk rekening met het bepaalde in artikel 17, lid 5, van Richtlijn 2014/17/EU²⁵.

117. Liquidatieactiviteiten worden door de kredietinstelling gemonitord om informatie te verkrijgen ten behoeve van strategieën en beleid. Kredietinstellingen monitoren verkopen en vergelijken gerealiseerde verkoop-/overdrachtprijzen met nettoboekwaarden.

118. Kredietinstellingen monitoren de volumes en terugvorderingspercentages van rechtszaken en executies. De prestaties in dit opzicht worden vergeleken met gestelde doelen, in termen van aantal maanden/jaren en verlies voor de instelling. Instellingen worden geacht bij het monitoren van het feitelijke verliespercentage voor elke leningportefeuille historische tijdreeksen op te stellen ter onderbouwing van de aannames die worden gebruikt voor het toetsen van bijzondere waardeverminderingen en voor stresstests.

119. Voor blootstellingen die worden gedekt door een zekerheid of ander type garantie, monitoren kredietinstellingen de periode die nodig is om de zekerheid te liquideren of een garantie uit te winnen. Kredietinstellingen monitoren ook potentiële haircuts na liquidatie en ontwikkelingen in bepaalde markten (bijv. vastgoedmarkten) om zicht te krijgen op mogelijke terugvorderingspercentages.

120. Het monitoren van de terugvorderingspercentages uit executies en andere gerechtelijke procedures helpt kredietinstellingen om op betrouwbare wijze te beoordelen of het besluit tot executie een hogere netto contante waarde zal opleveren dan het uitvoeren van een respijtoptie. De gegevens betreffende de terugvorderingspercentages uit executies worden op continue basis gemonitord en dienen als input voor mogelijke wijzigingen in de strategieën van kredietinstellingen voor de omgang met hun schuldterugvorderings-/juridische portefeuilles.

121. Kredietinstellingen monitoren ook de gemiddelde duur van recent afgeronde gerechtelijke procedures en de gemiddelde bedragen die met deze afgeronde procedures zijn teruggewonnen (met inbegrip van terugvorderingskosten).

²⁵ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34).

122. Kredietinstellingen monitoren zorgvuldig zaken waar de schuld is geruild voor een actief of aandelen van de kredietnemer, ten minste door het gebruik van volume-indicatoren per soort actief, en dragen zorg voor naleving van eventuele limieten inzake participaties die door de desbetreffende nationale regelgeving worden opgelegd. Het gebruik van deze aanpak als respijtmaatregel wordt ondersteund door een gedegen bedrijfsplan en is beperkt tot activa met betrekking waartoe de instelling voldoende deskundigheid heeft en waarvoor de markt het mogelijk maakt de waarde op korte of middellange termijn realistisch af te leiden van het actief. De instelling zorgt er ook voor dat de waardering van de activa wordt uitgevoerd door gekwalificeerde en ervaren taxateurs.

5.4.5 Andere zaken die dienen te worden gemonitord

123. Kredietinstellingen monitoren de hoeveelheid rente-inkomsten uit NPE's en rapporteren dit aan hun leidinggevend orgaan. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de daadwerkelijk ontvangen rentebetalingen op NPE's en rentebetalingen die niet zijn ontvangen. Ook de ontwikkeling van voorzieningen voor verliezen en de factoren die daaraan ten grondslag liggen, worden gemonitord.

124. Indien executie onderdeel is van de NPE-strategie van een kredietinstelling, monitort deze ook het volume, de veroudering, de dekking en de stromen van geëxecuteerde activa (of andere uit NPE's afkomstige activa) op een voldoende gedetailleerd niveau om rekening te houden met activasoorten van materieel belang. De prestaties van de geëxecuteerde activa ten opzichte van het vooraf opgestelde bedrijfsplan worden gemonitord en op geaggregeerd niveau gerapporteerd aan het leidinggevend orgaan en andere relevante managers.

6. Respijt

125. Kredietinstellingen hanteren bij hun risicobeheer de definities van respijtmaatregelen en FBE's zoals die zijn vermeld in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014. Respijtmaatregelen zijn erop gericht de kredietnemer terug te brengen naar een duurzame, renderende terugbetalingsstatus, waarbij rekening wordt gehouden met het verschuldigde bedrag en de verwachte verliezen tot een minimum worden beperkt. Wanneer kredietinstellingen besluiten welke stappen of respijtmaatregelen zij zullen nemen, houden zij rekening met de belangen van consumenten en houden zij zich aan vereisten op het gebied van consumentenbescherming, waaronder die welke zijn vastgelegd in artikel 28 van Richtlijn 2014/17/EU²⁶ en in de EBA-richtsnoeren inzake achterstallige betalingen en

²⁶ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 34).

gedwongen verkoop²⁷. Kredietinstellingen monitoren de efficiëntie en effectiviteit van respijtactiviteiten.

126. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste governance- en operationele aspecten met betrekking tot FBE's uiteengezet.

6.1 Respijmaatregelen en de haalbaarheid hiervan

127. Kredietinstellingen overwegen het gebruik van een combinatie van verschillende respijtmaatregelen, zowel met een korte als een lange tijdshorizon, in overeenstemming met de aard en de looptijd van de kredietfaciliteiten. Kredietinstellingen overwegen de lijst van mogelijke respijtmaatregelen in bijlage 5.

128. Kredietinstellingen gebruiken respijtmaatregelen met een tijdshorizon van minder dan twee jaar (één jaar in het geval van projectfinanciering en de bouw van commercieel vastgoed) wanneer dergelijke maatregelen niet dienen voor het wegnemen van bestaande achterstallige betalingen, tenzij dergelijke maatregelen worden gecombineerd met respijtmaatregelen met een duur van meer dan twee jaar.

129. Kredietinstellingen overwegen respijtmaatregelen met tijdshorizonnen van minder dan twee jaar (en, waar passend, andere respijtmaatregelen) wanneer de kredietnemer aan de volgende criteria voldoet:

- a) De kredietnemer is geconfronteerd met een aantoonbare gebeurtenis die tijdelijke liquiditeitsproblemen heeft veroorzaakt. Bewijs van een dergelijke gebeurtenis dient formeel te worden geleverd, waarbij duidelijk wordt aangetoond dat het inkomen van de kredietnemer zich op korte termijn volledig of grotendeels zal herstellen, of op basis van de conclusie van de kredietinstelling dat een langetermijnrespijtoplossing niet mogelijk was als gevolg van tijdelijke financiële onzekerheid van algemene aard of specifiek voor de kredietnemer. De vorm van het in dit verband te verstrekken bewijs is evenredig aan de aard, de looptijd en de waarde van de betrokken kredietfaciliteit.
- b) De kredietnemer voldeed aan zijn contractuele verplichtingen voordat de gebeurtenis plaatsvond.
- c) De kredietnemer heeft duidelijk bereidheid getoond om samen te werken met de kredietinstelling.

130. De contractvoorwaarden van respijtmaatregelen waarborgen dat de kredietinstelling het recht heeft de overeengekomen respijtmaatregelen te herzien als de situatie van de kredietnemer verbetert en het daardoor mogelijk is gunstiger voorwaarden voor de kredietinstelling af te dwingen (ten opzichte van de respijtvorwaarden of de oorspronkelijke contractvoorwaarden); hiertoe worden in het contract de specifieke wijzigingen in de

²⁷Richtsnoeren inzake achterstallige betalingen en gedwongen verkoop (EBA/GL/2015/12).

respijtmaatregel vermeld die zullen worden toegepast als gevolg van specifieke verbeteringen in de situatie van de kredietnemer. Kredietinstellingen overwegen ook om in de contractvoorwaarden strikte gevolgen op te nemen voor kredietnemers die de respijtovereenkomst niet nakomen, zoals de eis van aanvullende zekerheid.

6.1.1 Haalbare versus niet-haalbare respijtmaatregelen

131. Kredietinstellingen maken onderscheid tussen haalbare respijtmaatregelen die bijdragen aan het verminderen van de blootstelling van de kredietnemer, en niet-haalbare respijtmaatregelen.

132. Kredietinstellingen kijken naar de volgende factoren bij het beoordelen van de haalbaarheid van respijtmaatregelen:

- a) De kredietinstelling kan (op basis van objectief verifieerbaar bewijs) aantonen dat de kredietnemer zich de respijtoplossing kan veroorloven, dat wil zeggen dat volledige terugbetaling wordt verwacht.
- b) De maatregel voorziet in de afwikkeling van de bestaande achterstallige betalingen en er wordt een aanzienlijke daling van het saldo van de kredietnemer op middellange tot lange termijn verwacht.
- c) In gevallen waarin eerdere respijtmaatregelen zijn verleend, waaronder eerdere respijtmaatregelen die voor de langere termijn zijn overwogen, draagt de kredietinstelling er zorg voor dat aanvullende interne controles worden ingesteld om te waarborgen dat deze volgende respijtbehandeling voldoet aan de hierna genoemde haalbaarheidscriteria. Deze controles omvatten ten minste de vereiste dat dergelijke zaken expliciet vooraf onder de aandacht van de risicocontrolefunctie worden gebracht. Bovendien wordt de expliciete goedkeuring van het desbetreffende hogere besluitvormingsorgaan verkregen.
- d) Respijtmaatregelen met een korte tijdshorizon worden tijdelijk toegepast, en de kredietinstelling is in staat om op basis van objectief verifieerbaar bewijs aan te tonen dat de kredietnemer in staat is om vanaf de einddatum van de kortlopende tijdelijke regeling het spronkelijke of gewijzigde bedrag terug te betalen op basis van de volledige hoofdsom plus rente.
- e) De maatregel leidt niet tot een reeks van opeenvolgende respijtmaatregelen voor dezelfde blootstelling.

133. De beoordeling van de haalbaarheid wordt gebaseerd op de financiële kenmerken van de kredietnemer en de respijtmaatregel die op dat moment zal worden verleend. De beoordeling van de haalbaarheid vindt plaats ongeacht de bron van het respijt. Verschillende bronnen van respijtmaatregelen zijn onder meer beroep door de kredietnemer op een respijtclausule in een contract, bilaterale onderhandeling tussen een kredietnemer en een kredietinstelling over

respijt, en een overheidsrespijtregeling die geldt voor alle kredietnemers in een specifieke situatie.

6.2 Goede respijtprocessen

6.2.1 Respijtbeleid

134. Kredietinstellingen ontwikkelen een beleid voor hun respijtactiviteiten. Dit beleid omvat ten minste het volgende:

- a) het proces en de procedures voor het verlenen van respijtmaatregelen, met inbegrip van verantwoordelijkheden en besluitvorming;
- b) een beschrijving van beschikbare respijtmaatregelen, met inbegrip van respijtmaatregelen die in contracten zijn opgenomen;
- c) vereiste informatie voor het beoordelen van de haalbaarheid van respijtmaatregelen;
- d) documentatie van verleende respijtmaatregelen;
- e) het proces en de maatstaven voor het monitoren van de efficiëntie en de effectiviteit van respijtmaatregelen.

135. Kredietinstellingen voeren regelmatig toetsingen uit van hun respijtbeleid en hun respijtopties op basis van de collectieve monitoring van de prestaties van verschillende respijtmaatregelen; daarbij onderzoeken zij onder meer mogelijke oorzaken en gevallen van hernieuwde wanbetaling.

6.2.2 Efficiëntie en effectiviteit van respijtactiviteiten

136. Kredietinstellingen monitoren de kwaliteit van respijtactiviteiten om zich ervan te overtuigen dat deze niet worden gebruikt om een oordeel dat de blootstelling oninbaar is, uit te stellen. De monitoring omvat respijtactiviteiten met betrekking tot zowel renderende als niet-renderende blootstellingen; daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten respijtmaatregelen en portefeuilles.

137. Kredietinstellingen meten de efficiëntie van het proces van het verlenen van respijtmaatregelen en monitoren de duur van het besluitvormingsproces en de volumes van respijtmaatregelen in elk stadium van het verleningsproces.

138. Kredietinstellingen monitoren de effectiviteit van verleende respijtmaatregelen. Door deze monitoring wordt het succes van de respijtmaatregel gemeten en wordt vastgesteld of de kredietnemer voldoet aan zijn gewijzigde contractuele verplichtingen en of de blootstelling renderend is. De volgende maatstaven worden gebruikt per portefeuille en per soort respijtmaatregel:

- a) het zuiveringspercentage en het percentage blootstellingen dat wordt geherclassificeerd als niet-renderend: kredietinstellingen voeren een ouderdomsanalyse uit en monitoren het gedrag van FBE's vanaf de wijzigingsdatum teneinde het zuiveringspercentage te bepalen. Deze analyse wordt afzonderlijk verricht voor gezuiverde blootstellingen met en zonder respijtmateregelen;
- b) inning van gelden: kredietinstellingen monitoren gelden die worden geïnd van FBE's;
- c) afschrijving: wanneer het verlenen van een respijtmateregel leidt tot een gedeeltelijke afschrijving, leggen instellingen deze blootstellingen vast en monitoren ze deze ten opzichte van een goedgekeurde verliesbegroting. Het verlies in netto contante waarde dat verbonden is aan het besluit een oninbare blootstelling af te schrijven, wordt gemonitord ten opzichte van het zuiveringspercentage.

139. Kredietinstellingen hanteren bij het monitoren van indicatoren betreffende respijtactiviteiten een zinvolle opsplitsing, die mede kan bestaan uit het soort en de duur van de achterstallige betalingen, het soort blootstelling, de waarschijnlijkheid van terugvordering, de omvang van de blootstellingen of het totale bedrag van de blootstellingen aan dezelfde kredietnemer of groep verbonden cliënten, en het aantal in het verleden toegepaste respijtoplossingen.

6.2.3 Beoordelen van de terugbetaalcapaciteit van de kredietnemer

140. Kredietinstellingen beoordelen de terugbetaalcapaciteit van de kredietnemer voordat zij respijtmateregelen verlenen. Hiertoe behoort een toereikende beoordeling van de financiële situatie van de kredietnemer, op basis van voldoende informatie en met inachtneming van relevante factoren als de leningopnemingscapaciteit en de totale schuldenlast van de kredietnemer of het vastgoed/project.

6.2.4 Gestandaardiseerde respijtproducten en beslisbomen

141. Wanneer kredietinstellingen respijt verlenen, beschikken zij over adequaat beleid en adequate procedures met een reeks duurzame en doeltreffende oplossingen voor de kredietnemer. Dit beleid en deze procedures weerspiegelen de groepering van blootstellingen in portefeuilles, zodat kredietinstellingen in staat zijn verschillende respijtmateregelen toe te passen voor verschillende segmenten kredietnemers en materegelen op hen af te stemmen.

142. Kredietinstellingen overwegen het uitwerken van beslisbomen en gestandaardiseerde respijtmateregelen voor portefeuilles van homogene kredietnemers met weinig complexe blootstellingen. Beslisbomen kunnen helpen op een consistente wijze en op basis van goedgekeurde criteria passende en duurzame respijtstrategieën te bepalen en ten uitvoer te leggen voor specifieke kredietnemers.

6.2.5 Vergelijking met andere herschikkingsopties voor NPE's

143. Kredietinstellingen hanteren een op de netto contante waarde gebaseerde aanpak om de geschiktste en duurzaamste herschikkingsoptie te bepalen voor de uiteenlopende omstandigheden van kredietnemers, met inachtneming van de eerlijke behandeling van de consument. Zij vergelijken de netto contante waarde van de beoogde respijmaatregel met de netto contante waarde van terugneming en andere beschikbare liquidatieopties. De parameters die zij in hun berekening gebruiken, zoals de aanname betreffende de tijdshorizon van de liquidatie, het discontopercentage, kapitaalkosten en liquidatiekosten, worden gebaseerd op empirische gegevens.

6.2.6 Respijtdoelen en monitoring hiervan

144. Respijcontracten en -documentatie omvatten een duidelijk omschreven schema van doelen voor de kredietnemers met daarin alle vereiste doelen die de kredietnemer moet halen om de blootstelling tijdens de duur van het contract terug te betalen. De daarin opgenomen mijlpalen/doelen zijn geloofwaardig en op passende wijze conservatief, en houden rekening met een mogelijke verslechtering van de financiële situatie van de kredietnemer. De prestaties van de kredietnemer aan wie respijt is verleend, met inbegrip van het nakomen van alle overeengekomen doelen, wordt, ten minste gedurende de proeftermijn, nauwgezet gemonitord door de NPE-HE die verantwoordelijk is voor het verlenen van het respijt.

7. Erkenning van NPE's

145. Kredietinstellingen hanteren bij hun risicobeheer de definitie van NPE die wordt gegeven in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie.

146. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste governance- en operationele aspecten met betrekking tot de erkenning van NPE's uiteengezet.

7.1 Criterium van achterstalligheid

147. Kredietinstellingen merken blootstellingen aan als achterstallig in overeenstemming met hoofdstuk 4 van de EBA-richtsnoeren inzake de toepassing van de definitie van wanbetaling²⁸ en Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/171 van de Commissie met betrekking tot de materialiteitsdrempel voor achterstallige kredietverplichtingen²⁹.

²⁸ Richtsnoeren inzake de toepassing van de definitie van wanbetaling overeenkomstig artikel 178 van Verordening (EU) nr. 575/2013 (EBA/GL/2016/07).

²⁹ Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/171 van de Commissie tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot technische reguleringsnormen voor de materialiteitsdrempel voor achterstallige kredietverplichtingen (PB L 32, 6.2.2018, blz. 1).

7.2 Indicaties dat betaling onwaarschijnlijk is

148. Kredietinstellingen erkennen blootstellingen als blootstellingen waarvan betaling onwaarschijnlijk is en identificeren indicaties dat betaling onwaarschijnlijk is in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de EBA-richtsnoeren inzake de toepassing van de definitie van wanbetaling.
149. Kredietinstellingen monitoren de terugbetaalcapaciteit van kredietnemers. In het geval van corporate kredietnemers wordt dit ten minste elk jaar beoordeeld en op belangrijke verslagleggingsdatums waarop financiële gegevens beschikbaar zijn. Kredietinstellingen verzamelen tijdig de meest recente financiële informatie van corporate kredietnemers. Het niet verstrekken of onredelijk laat verstrekken van informatie kan worden gezien als een negatief teken voor wat betreft de kredietwaardigheid van de kredietnemer. In het geval van andere kredietnemers dan bedrijven monitoren kredietinstellingen de betalingsprestaties en eventuele tekenen van financiële problemen die gevolgen kunnen hebben voor de terugbetaalcapaciteit. Kredietinstellingen beschikken voor kredietnemers op een controlelijst of met een lage rating over processen voor een frequentere toetsing, afhankelijk van de materialiteit, de portefeuille en de financiële draagkracht van de kredietnemer. De regelmatige beoordeling van de terugbetaalcapaciteit van de kredietnemer geldt ook voor bulletleningen, aangezien deze leningen een hoger risico meebrengen dan een lening met regelmatige aflossingen en ook omdat continue betaling door de kredietnemer van de verschuldigde rentebedragen niet voldoende reden is om aan te nemen dat de terugbetaling van het hele leningbedrag aan het eind van de looptijd zal plaatsvinden.

7.3 Respijt en status renderend of niet-renderend

7.3.1 Respijt

150. Kredietinstellingen zijn in staat om ten behoeve van de tenuitvoerlegging van respijtmaatregelen in een vroeg stadium tekenen te herkennen van mogelijke toekomstige financiële problemen. Daartoe beperken zij de beoordeling van de financiële situatie van de kredietnemer niet tot blootstellingen met duidelijke tekenen van financiële problemen. Zij verrichten ook een beoordeling van financiële problemen ten aanzien van blootstellingen waarbij de kredietnemer geen zichtbare financiële problemen heeft maar de marktomstandigheden significant zijn veranderd op een wijze die de terugbetaalcapaciteit van de kredietnemer kan beïnvloeden (bijv. bulletleningen waarvan de terugbetaling afhangt van de verkoop van onroerende goederen of leningen in vreemde valuta's).
151. De beoordeling van mogelijke financiële problemen bij een kredietnemer wordt uitsluitend gebaseerd op de situatie van de kredietnemer; door derden verstrekte zekerheden of garanties worden buiten beschouwing gelaten. Kredietinstellingen houden bij het beoordelen van de financiële problemen van de kredietnemer, in overeenstemming met bijlage V bij

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie, ten minste rekening met de volgende weerlegbare omstandigheden:

- a) kredietnemer/faciliteit meer dan 30 dagen achterstallig gedurende de drie maanden voorafgaand aan de wijziging of herfinanciering;
- b) toename van de kans op wanbetaling (*probability of default* – PD) van de categorie volgens de interne rating van de kredietinstelling gedurende de drie maanden voorafgaand aan de wijziging of herfinanciering;
- c) aanwezigheid op een controlelijst gedurende de drie maanden voorafgaand aan de wijziging of herfinanciering.

152. Blootstellingen worden niet geïdentificeerd als respijtblootstelling wanneer concessies worden gedaan aan kredietnemers die niet in financiële problemen verkeren. Kredietinstellingen maken, op basis van een gedetailleerde financiële beoordeling, onderscheid tussen enerzijds heronderhandelingen of doorrolovereenkomsten met kredietnemers die niet in financiële problemen verkeren, en anderzijds respijtmateregelen zoals concessies aan kredietnemers in financiële problemen, overeenkomstig bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie.

153. Het verlenen van nieuwe voorwaarden, zoals een nieuwe rentevoet, die gunstiger zijn dan de rente die kredietnemers met een vergelijkbaar risicoprofiel zouden kunnen krijgen, kan worden gezien als een indicatie van een dergelijke concessie wanneer de kredietinstelling vaststelt dat de financiële problemen van de kredietnemer de reden zijn voor de nieuwe rente. De verlening van gunstiger voorwaarden dan die welke door de markt worden gehanteerd, wordt niet beschouwd als een voorwaarde voor de vaststelling van concessies en daarmee van respijt. Overeenkomstig bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 gelden gewijzigde voorwaarden in lijn met wat kredietnemers met een vergelijkbaar risicoprofiel van de kredietinstelling zouden kunnen krijgen, in een situatie waarin een kredietnemer in financiële problemen verkeert, als een concessie, ook wanneer kredietnemers zijn opgenomen in overheidsrespijtregelingen die door kredietinstellingen worden aangeboden.

154. Kredietnemers kunnen verzoeken om wijzigingen in de contractvoorwaarden van hun leningen zonder dat zij problemen hebben met het voldoen aan hun financiële verplichtingen of op het punt staan dergelijke problemen te krijgen. Kredietinstellingen verrichten een beoordeling van de financiële situatie van de kredietnemer wanneer dergelijke wijzigingen in de contractvoorwaarden gevolgen hebben voor de betalingsprestaties.

7.3.2 Classificatie van FBE's als niet-renderend

155. Wanneer kredietinstellingen respijtmateregelen verlenen aan renderende blootstellingen, beoordelen zij of deze materegelen leiden tot een noodzaak om de blootstelling te herclassificeren als niet-renderend. Het verlenen van respijtmateregelen aan NPE's maakt geen einde aan hun status van niet-renderende NPE's: de blootstellingen blijven na het verlenen van

de respijtmaatregelen gedurende ten minste één jaar van de zuiveringsperiode geassocieerd als niet-renderend, zoals gespecificeerd in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie en in paragraaf 7.3.3.

156. Wanneer kredietinstellingen beoordelen of FBE's zouden moeten worden geassocieerd als niet-renderend, beoordelen zij of blootstellingen:

- a) worden ondersteund door ontoereikende betalingsplannen (initiële of daarop volgende betalingsplannen, afhankelijk van de situatie) met onder meer een herhaalde niet-naleving van het betalingsplan, wijzigingen in het betalingsplan om niet-naleving te voorkomen, een betalingsplan dat is gebaseerd op verwachtingen die niet worden ondersteund door macro-economische prognoses of geloofwaardige aannames over de terugbetaalcapaciteit of -bereidheid van de kredietnemer;
- b) contractvoorwaarden bevatten die de tijd voor de reguliere terugbetalingstermijnen voor de transactie uitstellen, zodanig dat de beoordeling ervan voor een goede classificatie wordt belemmerd, bijvoorbeeld wanneer een betalingsvrije periode van meer dan twee jaar wordt verleend voor de hoofdsom;
- c) van de balans verwijderde bedragen bevatten die hoger zijn dan de geaccumuleerde kredietrisicoverliezen voor NPE's met een vergelijkbaar risicoprofiel.

7.3.3 Zuivering/verlaten van status niet-renderend

157. Kredietinstellingen herclassificeren NPE's, met inbegrip van FBE's, in overeenstemming met bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie. Kredietinstellingen voeren een financiële analyse van de kredietnemer uit om vast te stellen dat er geen zorgen zijn omtrent het vermogen van de kredietnemer om aan zijn kredietverplichtingen te voldoen.

158. In het beleid van kredietinstellingen voor de herclassificering van niet-renderende FBE's worden praktijken gespecificeerd voor het wegnemen van zorgen over het vermogen van de kredietnemer om de voorwaarden na de respijtverlening die zijn vastgelegd in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014, na te komen. In dit beleid worden criteria vastgesteld ten aanzien van betalingen die zijn gedaan tijdens de zuiveringsperiode van ten minste één jaar en wordt vastgesteld in hoeverre de kredietnemer in staat is de voorwaarden na de respijtverlening (voor zover volledige terugbetaling van de schuld waarschijnlijk is) na te komen zonder afhankelijk te zijn van de realisatie van de zekerheid, ten minste door het aantonen van betalingen van een niet onbetekenend bedrag van de hoofdsom. Dit beleid eist dat betalingen worden gedaan van zowel de hoofdsom als rente.

159. Bovendien houdt de kredietinstelling, wanneer een kredietnemer andere blootstellingen aan een kredietinstelling heeft waarvoor geen respijtmaatregel geldt, bij zijn beoordeling van het vermogen van de kredietnemer om de voorwaarden na de respijtverlening na te komen, rekening met de impact en de prestatie van deze blootstellingen. Het al of niet bestaan van achterstallige betalingen leidt niet tot verandering van het toepassingsniveau van de

classificatie als niet-renderend, overeenkomstig bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014, en alleen blootstellingen waarvoor respijtmaatregelen zijn overeengekomen, worden als FBE's geïdentificeerd.

160. Het bestaan van contractvoorwaarden die de terugbetalingsperiode verlengen, zoals betalingsvrije periodes voor de hoofdsom, bevestigen de classificatie van deze FBE's als niet-renderend totdat is voldaan aan de vereisten van bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014. Het feit dat de zuiveringsperiode van één jaar is verstreken, leidt niet automatisch tot herclassificering naar renderend, tenzij gedurende die 12 maanden regelmatige betalingen zijn gedaan en een beoordeling van de vraag of betaling onwaarschijnlijk is heeft uitgewezen dat daarvoor geen aanwijzingen zijn.

7.3.4 Identificatie van blootstellingen als renderende FBE's

161. Wanneer FBE's zijn geclassificeerd als renderend, hetzij omdat is voldaan aan alle voorwaarden voor herclassificering vanuit de categorie 'niet-renderend', hetzij omdat het verlenen van respijtmaatregelen niet heeft geleid tot classificatie van de blootstelling als niet-renderend, blijven ze geïdentificeerd als respijtblootstelling totdat is voldaan aan alle voorwaarden voor beëindiging van de classificatie van blootstellingen als respijtblootstelling in punt 256 van bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie.

162. In het beleid van kredietinstellingen voor het identificeren van renderende FBE's worden praktijken vastgesteld voor het wegnemen van zorgen over de financiële problemen van de kredietnemer. Het beleid van kredietinstellingen eist dat de kredietnemer door middel van regelmatige betalingen een bedrag heeft voldaan dat gelijk is aan alle bedragen (hoofdsom en rente) die daarvoor achterstallig waren of op het moment van de concessie uit de balans zijn verwijderd, of dat hij op een andere manier aantoont dat hij in staat is de voorwaarden na de respijtverlening na te komen volgens andere objectieve criteria, waaronder een terugbetaling op de hoofdsom.

163. Overeenkomstig punt 260 van bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) No 680/2014 van de Commissie worden FBE's die zijn geherclassificeerd als renderend opnieuw als niet-renderend geclassificeerd wanneer hiervoor nieuwe respijtmaatregelen worden verleend. Datzelfde geldt wanneer betalingen op deze blootstellingen meer dan 30 dagen achterstallig zijn.

7.4 Consistente toepassing van de definitie van niet-renderend

164. In overeenstemming met hoofdstuk 8 van de EBA-richtsnoeren inzake de definitie van wanbetaling voeren kredietinstellingen toereikende mechanismen en procedures in voor de geharmoniseerde tenuitvoerlegging van de definitie in al hun dochterondernemingen en vestigingen. Hierdoor wordt gewaarborgd dat NPE's op het niveau van entiteiten en van de groep op consistente wijze worden geïdentificeerd.

165. Het beleid van kredietinstellingen waarborgt een consistente behandeling van afzonderlijke cliënten en groepen verbonden cliënten als gedefinieerd in Verordening (EU) nr. 575/2013, de EBA-richtsnoeren inzake verbonden cliënten³⁰ en de EBA-Richtsnoeren inzake de definitie van wanbetaling. Het beleid van kredietinstellingen waarborgt ook een consistente beoordeling van de onderliggende rechtsverhoudingen tussen juridische entiteiten binnen een groep verbonden cliënten. Kredietinstellingen hanteren, met het oog op mogelijke besmetting, waar mogelijk een groepspectief wanneer zij de status van een kredietnemer beoordelen als niet-renderend, tenzij deze gevolgen ondervindt van geïsoleerde geschillen die geen verband houden met de solvabiliteit van de wederpartij.

166. Kredietinstellingen houden, overeenkomstig de EBA-richtsnoeren inzake de definitie van wanbetaling, een register bij van alle classificatiecriteria.

8. Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen met betrekking tot NPE's

167. Kredietinstellingen ramen voorzieningen voor verliezen met betrekking tot NPE's en FBE's waarop bijzondere waardevermindering van toepassing is, in overeenstemming met de EBA-richtsnoeren inzake het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen.

168. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste governance- en operationele aspecten met betrekking tot het meten van bijzondere waardevermindering en afschrijvingen voor NPE's uiteengezet.

8.1 Afschrijvingen met betrekking tot NPE's

169. Oninbaarheid wordt in overeenstemming met de EBA-richtsnoeren inzake het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen³¹ in de juiste periode boekhoudkundig verwerkt via voorzieningen voor verliezen of afschrijvingen. Wanneer de kredietinstelling redelijkerwijs niet verwacht de contractuele kasstroom van de blootstelling terug te winnen, leidt dit tot een gehele of gedeeltelijke afschrijving van de blootstelling (IFRS 9.B3.2.16.r).

³⁰ Richtsnoeren voor verbonden cliënten uit hoofde van artikel 4, lid 1, punt (39), van Verordening (EU) nr. 575/2013 (EBA/GL/2017/15).

³¹ Richtsnoeren inzake de werkwijzen van kredietinstellingen ten aanzien van het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen (EBA/GL/2017/06).

170. Afschrijving kan plaatsvinden voordat rechtsvorderingen tegen de kredietnemer om de schuld terug te winnen, volledig zijn afgerond. Afschrijving wordt niet geacht te betekenen dat de kredietinstelling haar recht de schuld terug te vorderen verbeurt; het besluit van een kredietinstelling om afstand te doen van de wettelijke aanspraak op de schuld, is kwijtschelding.
171. Afschrijving betekent verwijdering van de balans (IFRS 9.5.4.4). Indien uiteindelijk geld of andere activa worden geïnd, worden deze inningen direct als inkomsten opgenomen in de winst-en-verliesrekening.
172. Kredietinstellingen houden gedetailleerde gegevens op portefeuilleniveau bij van alle afschrijvingen met betrekking tot NPE's.

8.2 Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen met betrekking tot NPE's

173. Kredietinstellingen nemen in hun interne beleid richtsnoeren op voor tijdige bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen, rekening houdend met externe omstandigheden en factoren als lopende gerechtelijke procedures. Kredietinstellingen overwegen met name voor blootstellingen of delen van blootstellingen die niet door een zekerheid zijn gedekt, wat passende maximumperiodes zijn voor volledige dekking, bijzondere waardevermindering en afschrijving. Voor delen van blootstellingen die door een zekerheid zijn gedekt, wordt bij het vaststellen van een minimumniveau van bijzondere waardevermindering rekening gehouden met het soort zekerheid. Bij het kalibreren van de hiervoor genoemde periodes voor bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen wordt gebruikgemaakt van empirisch bewijsmateriaal. Wanneer kredietinstellingen de terugvorderbaarheid van NPE's beoordelen en interne benaderingen voor afschrijvingen met betrekking tot NPE's bepalen, besteden zij bijzondere aandacht aan de hierna genoemde categorieën, aangezien zich hierbij mogelijk een hoger niveau van blijvende oninbaarheid voordoet.
- a) blootstellingen met langdurige achterstalligheid: mogelijk is het passend voor verschillende portefeuilles verschillende drempels aan te houden. Kredietinstellingen beoordelen de terugvorderbaarheid van NPE's als de kredietnemer gedurende een lange periode achterstallig is. Indien na deze beoordeling wordt geconcludeerd dat er geen redelijke verwachting is dat een blootstelling of deel van een blootstelling wordt teruggewonnen, wordt deze geheel of gedeeltelijk afgeschreven;
 - b) blootstellingen waarvoor een insolventieprocedure loopt: wanneer er weinig zekerheden zijn, gaat vaak een aanzienlijk deel van de opbrengst uit de faillissementsprocedure op aan gerechtskosten en kunnen de geschatte terug te winnen bedragen heel laag zijn;
 - c) een gedeeltelijke afschrijving kan gerechtvaardigd zijn wanneer er bewijs is dat de kredietnemer niet in staat is het volledige bedrag van de blootstelling terug te betalen, wat inhoudt dat er een redelijke verwachting is dat een deel van de blootstelling wordt teruggewonnen.

8.3 Procedures voor bijzondere waardevermindering en afschrijving

174. Kredietinstellingen voeren degelijk beleid en degelijke procedures en controles in voor het beoordelen en meten van voorzieningen voor verliezen en afschrijvingen op NPE's in overeenstemming met de EBA-richtsnoeren ten aanzien van het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen. Zij documenteren dit beleid en houden zich hieraan. Kredietinstellingen backtesten of hun schattingen van de voorzieningen voor verliezen overeenkomen met de werkelijk geleden verliezen.
175. Deze methoden omvatten ook beleid en procedures voor afschrijvingen en terugvorderingen als gedefinieerd in de EBA-richtsnoeren ten aanzien van het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen. Het beleid met betrekking tot afschrijvingen omvat indicatoren voor het beoordelen van de verwachtingen ten aanzien van terugvordering en gedetailleerde informatie over de blootstellingen die zijn afgeschreven maar waarvoor nog terugvorderingsactiviteiten lopen.
176. Kredietinstellingen beschikken over gemeenschappelijke processen, systemen, instrumenten en gegevens overeenkomstig de EBA-richtsnoeren ten aanzien van het beheer van kredietrisico en de verantwoording van te verwachten kredietverliezen.
177. De interne auditfunctie van een kredietinstelling verifieert de gebruikte methoden overeenkomstig de EBA-richtsnoeren inzake interne governance.³²

³² Richtsnoeren inzake interne governance uit hoofde van Richtlijn 2013/36/EU (EBA/GL/2017/11).

9. Waardering van zekerheden in de vorm van roerende en onroerende goederen

178. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste elementen beschreven voor de waardering van zekerheden in de vorm van roerende en onroerende goederen.

9.1 Governance, procedures en controles

9.1.1 Algemeen beleid en procedures

179. Een kredietinstelling beschikt over een schriftelijk beleid en schriftelijke procedures voor de waardering van als zekerheid verstrekte goederen. Het beleid en de procedures zijn volledig in overeenstemming met het risicobereidheidskader van de kredietinstelling.

180. Het beleid en de procedures omvatten de waardering van alle als zekerheid verstrekte roerende en onroerende goederen, ongeacht de vraag of deze overeenkomstig de vereisten van de artikelen 208 en 210 van Verordening (EU) nr. 575/2013 in aanmerking komen als zekerheid voor prudentiële doeleinden.

181. Het beleid en de procedures worden goedgekeurd door het leidinggevend orgaan en worden ten minste jaarlijks getoetst.

9.1.2 Monitoring en controles

182. Kredietinstellingen monitoren en toetsen de door interne of externe taxateurs verrichte waarderingen op regelmatige basis zoals uiteengezet in dit hoofdstuk.

183. Kredietinstellingen ontwikkelen een robuust intern kwaliteitsborgingsbeleid en robuuste interne kwaliteitsborgingsprocedures voor intern en extern verrichte waarderingen en leggen deze ten uitvoer. Daarbij houden zij rekening met het volgende:

- a) Het kwaliteitsborgingsproces wordt uitgevoerd door een functie die onafhankelijk is van de functie die de initiële waardering, leningverwerking, leningmonitoring en verstrekking uitvoert.
- b) De onafhankelijkheid van het selectieproces van de externe taxateur wordt op regelmatige basis getest als onderdeel van het kwaliteitsborgingsproces.
- c) Afhankelijk van de situatie worden op regelmatige basis vergelijkbare interne en externe waarderingen vergeleken met marktwaarnemingen.

d) Zowel interne als externe waarderingen worden op regelmatige basis aan backtests onderworpen.

e) Het kwaliteitsborgingsproces wordt gebaseerd op steekproeven van passende omvang.

184. Daarnaast toetst de interne auditfunctie regelmatig de consistentie en kwaliteit van het waarderingsbeleid en de waarderingprocedures, de onafhankelijkheid van het selectieproces van de taxateur en de juistheid van de waarderingen van zowel externe als interne taxateurs.

9.1.3 Afzonderlijke waardering van onroerende goederen en gebruik van indexering

185. Kredietinstellingen monitoren de waarde van als zekerheid verstrekte onroerende goederen frequent en ten minste zo vaak als aangegeven in artikel 208, lid 3, van Verordening (EU) nr. 575/2013.

186. Er mag gebruik worden gemaakt van indexering of soortgelijke methoden om de waarde van een zekerheid te monitoren en vast te stellen welke zekerheden opnieuw moeten worden gewaardeerd. Dit gebeurt in overeenstemming met het beleid van de instelling en op voorwaarde dat de te beoordelen zekerheid geschikt is voor een accurate beoordeling met behulp van deze methoden.

187. De indexen die worden gebruikt voor deze indexering, kunnen intern of extern zijn, mits zij:

- a) regelmatig worden getoetst, waarbij de uitkomsten van de toetsing schriftelijk worden vastgelegd en gemakkelijk beschikbaar zijn, en de toetsingscyclus en governancevereisten duidelijk zijn gedefinieerd in een door het leidinggevend orgaan goedgekeurd beleidsdocument;
- b) voldoende gedetailleerd zijn, waarbij de methode adequaat en passend is voor het desbetreffende soort zekerheid;
- c) gebaseerd zijn op een tijdreeks van voldoende omvang met empirische bewijzen van werkelijke vastgoedtransacties.

188. Waarderingen en herwaarderingen van als zekerheid verstrekte onroerende goederen vinden plaats op afzonderlijke en vastgoed specifieke basis. Waarderingen en herwaarderingen van als zekerheid verstrekte onroerende goederen worden niet uitgevoerd met een statistisch model als enige middel voor de toetsing van de waardering.

189. Bevoegde autoriteiten definiëren een gemeenschappelijke drempel voor de afzonderlijke waardering en herwaardering van de voor NPE's gebruikte zekerheden door een onafhankelijke taxateur. Deze drempel geldt voor alle kredietinstellingen in het rechtsgebied van de autoriteit en wordt openbaar gemaakt.

9.1.4 Taxateurs

190. Alle waarderingen van onroerende goederen, met inbegrip van bijgewerkte waarderingen, worden verricht door een onafhankelijke, gekwalificeerde interne of externe taxateur die beschikt over de vereiste kwalificaties, bekwaamheid en ervaring om een waardering te verrichten, als gespecificeerd in artikel 208, lid 3, onder b), en artikel 229 van Verordening (EU) nr. 575/2013.

191. Kredietinstellingen stellen ten behoeve van externe taxaties een panel van onafhankelijke, gekwalificeerde taxateurs in op basis van de hieronder genoemde criteria. De prestaties van de taxateurs worden op continue basis beoordeeld en er wordt voor elke taxateur besloten of hij al of niet in het panel blijft.

192. Kredietinstellingen waarborgen dat externe taxateurs in het panel een toereikende en geldige beroepsaansprakelijkheidsverzekering hebben.

193. Kredietinstellingen waarborgen dat elke gekwalificeerde taxateur in het panel:

- a) over beroepsbekwaamheid beschikt en ten minste het minimale onderwijsniveau heeft genoten dat op grond van nationale wet- of regelgeving vereist is voor het uitvoeren van deze waarderingen;
- b) beschikt over passende technische vaardigheden en ervaring om de opdracht uit te voeren;
- c) op de hoogte is van de voor de taxateur en de opdracht geldende wet- en regelgeving en normen voor de waardering van onroerende goederen, en kan aantonen dat hij hieraan kan voldoen;
- d) de noodzakelijke kennis bezit van het voorwerp van de waardering, de desbetreffende vastgoedmarkt en het doel van de waardering.

194. In een panel van taxateurs is deskundigheid aanwezig op verschillende terreinen van de vastgoedsector, aansluitend op de kredietverleningsactiviteiten van de instelling en de locatie van de kredietverlening.

195. Om eventuele belangenconflicten voldoende te beperken zorgen kredietinstellingen ervoor dat alle interne en externe taxateurs die de daadwerkelijke taxatie van een bepaald onroerend goed gaan uitvoeren, evenals hun bloedverwanten in de eerste graad, aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) Ze zijn niet betrokken bij de verwerking van de lening, het besluit over de lening of de verstrekking van het krediet.
- b) Ze worden niet geleid of beïnvloed door de kredietwaardigheid van de kredietnemer.

- c) Ze hebben geen feitelijk of potentieel, actueel of mogelijk toekomstig belangenconflict met betrekking tot de uitkomst van de waardering.
- d) Ze hebben geen belang in het onroerende goed.
- e) Ze zijn geen verbonden persoon van ofwel de koper ofwel de verkoper van het onroerende goed.
- f) Ze verstrekken een onpartijdig, duidelijk, transparant en objectief taxatierapport.
- g) De beloning die zij ontvangen, is niet gekoppeld aan de uitkomst van de waardering.

196. Kredietinstellingen waarborgen een voldoende roulering van taxateurs. Dit houdt in dat twee opeenvolgende waarderingen van het onroerende goed door dezelfde taxateur leidt tot rouleren van de taxateur, waardoor er ofwel een andere interne taxateur ofwel een andere externe leverancier van taxatiediensten wordt aangewezen.

9.2 Frequentie van waarderingen

197. Kredietinstellingen werken waarderingen van alle gedekte blootstellingen bij overeenkomstig de vereisten van artikel 208, lid 3, en artikel 210, onder c), van Verordening (EU) nr. 575/2013.

198. De groep zekerheden die op regelmatige basis worden gewaardeerd en geherwaardeerd, wordt bijgewerkt wanneer de blootstelling wordt geclassificeerd als niet-renderend en vervolgens ten minste elk jaar zolang deze als zodanig geclassificeerd blijft. Kredietinstellingen zorgen ervoor dat voor zekerheden waarvoor indexering of een soortgelijke methode wordt toegepast, de indexering ten minste elk jaar wordt bijgewerkt.

199. Voor goederen met een bijgewerkte afzonderlijke waardering die binnen de voorafgaande twaalf maanden heeft plaatsgevonden (in overeenstemming met alle toepasselijke in dit hoofdstuk vermelde beginselen en vereisten), mag de waarde van het goed worden geïndexeerd tot aan de periode van de toetsing van de bijzondere waardevermindering.

200. Kredietinstellingen voeren frequentere monitoring uit wanneer zich significante negatieve veranderingen voordoen op de markt en/of wanneer er tekenen zijn van een significante vermindering van de waarde van de specifieke zekerheid.

201. Daarom definiëren kredietinstellingen in hun beleid voor de waardering van zekerheden criteria om te bepalen of er een significante vermindering van de waarde van een zekerheid heeft plaatsgevonden. Deze omvatten waar mogelijk kwantitatieve drempels voor elke soort zekerheid, op basis van de empirisch vastgestelde gegevens en eventuele kwalitatieve ervaring van de kredietinstelling, rekening houdend met relevante factoren als trends in marktprijzen of de mening van onafhankelijke taxateurs.

202. Kredietinstellingen beschikken over passende processen en systemen om verouderde waarderingen te signaleren en triggers af te geven voor taxatierapporten.

9.3 Waarderingsmethode

9.3.1 Algemene overwegingen

203. Kredietinstellingen beschikken voor elke soort zekerheid over gedefinieerde waarderingsaanpakken; deze aanpakken zijn toereikend en passend voor de betrokken soort zekerheid.

204. Alle zekerheden in de vorm van onroerend goed worden gewaardeerd op basis van de marktwaarde of hypotheekwaarde, zoals bepaald in artikel 229 van Verordening (EU) nr. 575/2013. Roerende goederen worden gewaardeerd op hun marktwaarde.

205. Voor roerende goederen beoordelen kredietinstellingen, overeenkomstig de vereisten van artikel 199, lid 6, van Verordening (EU) nr. 575/2013, periodiek de liquiditeit van het goed. Wanneer er een materiële volatiliteit van de marktprijzen is, toont de instelling aan dat de waardering van de zekerheid voldoende conservatief is.

206. Kredietinstellingen voeren voor roerende goederen, overeenkomstig de vereisten van artikel 210 van Verordening (EU) nr. 575/2013, een toereikende juridische toetsing uit om de afdwingbaarheid van de zekerheid te bevestigen; hiertoe behoort een beoordeling van het wettelijke recht om de zekerheid in het geval van wanbetaling binnen een redelijke termijn af te dwingen en te liquideren.

207. Algehele waarderingen die uitsluitend zijn gebaseerd op de verdisconteerde vervangingskosten, worden niet gebruikt. Voor inkomsten genererende goederen kan een aanpak op basis van marktconformiteit of verdisconteerde kasstroom worden gebruikt.

208. Zekerheden in de vorm van goederen worden gewaardeerd in overeenstemming met toepasselijke internationale, Europese en nationale normen.³³

9.3.2 Verwachte toekomstige kasstroom

209. Kredietinstellingen schatten de verdisconteerde kasstroom op prudentiële wijze en in overeenstemming met toepasselijke boekhoudnormen.

210. Bij de berekening van de verdisconteerde kasstroom wordt rekening gehouden met gevallen waarin:

³³ Hiertoe behoren de European Valuation Standards EVS-2016 (het blauwe boek) en de normen van het Royal Institute of Chartered Surveyors (RICS).

- a) de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de kredietnemer voortduurt en kan worden gebruikt voor het terugbetalen van de financiële schuld, en zekerheidsrechten mogen worden uitgeoefend voor zover dit niet van invloed is op de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten; en
 - b) de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de kredietnemer eindigt en het zekerheidsrecht wordt uitgeoefend.
211. Wanneer de schatting is gebaseerd op de aanname dat de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de kredietnemer zal voortduren en dat er ook een kasstroom wordt ontvangen uit de zekerheid, is actuele en betrouwbare informatie over de kasstroom vereist.
212. Wanneer de raming is gebaseerd op de aanname dat de kasstroom uit bedrijfsuitoefening van de kredietnemer zal eindigen, worden de verwachte verkoopopbrengsten uit de executie van de zekerheid aangepast, rekening houdend met passende liquidatiekosten en een passende korting op de marktprijs.
213. Naast de hiervoor genoemde liquidatiekosten wordt, waar passend, op de hierna beschreven wijze een marktprijskorting toegepast op de bijgewerkte waardering.
214. In de prijs van het goed op het tijdstip van liquidatie wordt rekening gehouden met bestaande en verwachte marktomstandigheden.
215. Ook moeten in verband met de verkoop van goederen waarop een hypotheek rust, time-to-sale-overwegingen mee in aanmerking worden genomen, op basis van bestaande praktijken voor het opeisen van schulden en ervaringen met gerechtelijke procedures op nationaal niveau, en op basis van empirisch bewijs; deze moeten worden gebacktest. In deze overwegingen worden ook eventuele bedrijfskosten of kapitaaluitgaven voorafgaand aan het tijdstip van verkoop opgenomen.
216. De executie van een zekerheid kan zowel consensuele als niet-consensuele (gedwongen) liquidatiestrategieën omvatten.
217. In de aftrek voor liquidatiekosten wordt de wijze van executie, dat wil zeggen of deze consensueel of niet-consensueel is, mee in aanmerking genomen.
218. In de korting op de marktprijs worden de liquiditeit van de markt en de liquidatiestrategie weerspiegeld. Er wordt niet uitgegaan van een noodverkoop, tenzij de beoogde liquidatiestrategie daadwerkelijk een noodverkoop omvat.
219. Kredietinstellingen passen toereikende kortingen op de marktprijs toe ten behoeve van IFRS 9, voor de berekening van wettelijk vereist kapitaal en voor risicobeheersing. Een korting op de marktprijs kan uitsluitend dicht bij nul liggen wanneer het gaat om zeer liquide soorten zekerheden waarbij geen sprake is van een noodsituatie en er geen significante correlatierisico's zijn.

220. Alle kredietinstellingen ontwikkelen hun eigen aannames over liquidatiekosten en kortingen op de marktprijs op basis van empirisch bewijs. Als onvoldoende empirisch bewijs beschikbaar is, worden aannames over kortingen ten minste gebaseerd op liquiditeit, verstreken tijd en de kwaliteit/ouderdom van de taxatie. Als een kredietinstelling wordt geconfronteerd met de situatie van een bevroren markt en er maar een klein aantal goederen zijn verkocht, of als de verkoophistorie onvoldoende wordt geacht, wordt een conservatievere korting op de marktprijs toegepast.

9.4 Verdere overwegingen betreffende het schatten van de kasstroom uit de liquidatie van zekerheden in de vorm van goederen

221. Kredietinstellingen gebruiken passende en geloofwaardige aannames bij het schatten van de kasstroom uit de liquidatie van zekerheden in de vorm van goederen. Bovendien nemen kredietinstellingen de vereisten voor het waarderen van kasstromen uit hoofde van IFRS 13 over waardering tegen reële waarde in acht. Financiële instellingen voldoen met name aan de volgende vereisten:

- a) Zij moeten de veronderstelde tijd voor de verkoop bepalen, rekening houdend met bestaande en verwachte marktomstandigheden en met het onderliggende nationale juridische kader voor de verkoop van met hypotheek bezwaarde goederen.
- b) Zij moeten waarborgen dat de prijs die worden gehanteerd om de geschatte marktwaarde van zekerheden in de vorm van goederen op het tijdstip van liquidatie te bepalen, niet wordt gebaseerd op macro-economische prognoses/aannames die optimistischer zijn dan de prognoses van de relevante autoriteiten en organisaties, zoals het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en het Europees Stelsel van centrale banken (ESCB)/het Europees Comité voor systeemrisico's (ESRB), en derhalve niet uitgaat van een verbetering van de huidige marktomstandigheden.
- c) Zij moeten waarborgen dat niet wordt aangenomen dat inkomsten uit zekerheden in de vorm van goederen zullen stijgen ten opzichte van de bestaande niveaus, tenzij er een bestaande contractuele overeenkomst is betreffende een dergelijke stijging. Bovendien worden de actuele inkomsten uit goederen bij het berekenen van de kasstroom aangepast om deze in overeenstemming te brengen met de verwachte economische omstandigheden. Kredietinstellingen overwegen of het passend is om in een klimaat van recessie, met toenemende leegstand en/of afnemende vraag naar eigendomsoverdrachten en dus een neerwaartse druk op de opbrengsten, van gelijkblijvende inkomsten uit te gaan.
- d) Een strategie gericht op het vasthouden van als zekerheid verstrekte goederen is niet acceptabel. Een vasthoudstrategie wordt gedefinieerd als het vasthouden van het actief tegen een waarde boven de marktwaarde vanuit de aanname dat het actief zal worden verkocht nadat de markt zich heeft hersteld.

222. Wanneer de waarde van zekerheid wordt gebruikt om het terugvorderbare bedrag van de blootstelling te beoordelen, wordt ten minste het volgende gedocumenteerd:

- a) hoe de waarde is bepaald, met inbegrip van het gebruik van taxaties, aannames voor de waardering en berekeningen;
- b) de onderbouwing van aanpassingen van getaxeerde waarden, voor zover aanwezig;
- c) de bepaling van verkoopkosten, indien toepasselijk;
- d) het veronderstelde tijdpad voor de terugwinning;
- e) de deskundigheid en onafhankelijkheid van de taxateur.

223. Wanneer de waarneembare marktprijs wordt gebruikt om te beoordelen welk bedrag van de blootstelling kan worden teruggewonnen, worden ook het bedrag, de bron en de datum van de waarneembare marktprijs gedocumenteerd.

224. Kredietinstellingen zijn in staat de aannames te onderbouwen die zij hebben gebruikt bij het beoordelen van het bedrag dat kan worden teruggewonnen, door de bevoegde autoriteit op diens verzoek details te verstrekken over de marktwaarde van het goed, de korting op de marktprijs, de gehanteerde proces- en verkoopkosten en de aanname betreffende de tijd tot liquidatie. Kredietinstellingen zijn in staat hun aannames volledig te verantwoorden, zowel kwalitatief als kwantitatief, en de basis voor hun verwachtingen toe te lichten, rekening houdend met actuele ervaringen en ervaringen in het verleden.

9.5 Backtesting

225. Kredietinstellingen tonen via gedegen backtesting aan dat de aannames die zij hebben gedaan bij het beoordelen van het bedrag dat kan worden teruggewonnen, redelijk waren en waren gebaseerd op waargenomen ervaring. In dit kader backtesten kredietinstellingen regelmatig hun waarderingshistorie (laatste waardering voordat de blootstelling als niet-renderend werd geclassificeerd) tegen hun verkoophistorie (nettoverkoopprijs van zekerheid). Kredietinstellingen maken voor hun backtestproces, afhankelijk van hun omvang en bedrijfsmodel, onderscheid naar soort zekerheid, waarderingsmodel/aanpak, soort verkoop (vrijwillig/gedwongen) en regio. De uitkomsten van het backtesten worden gebruikt om haircuts te bepalen voor waarderingen van zekerheden voor blootstellingen die op de balans blijven.

226. Kredietinstellingen die gebruikmaken van de geavanceerde interne-ratingbenadering (A-IRB) mogen ook gebruikmaken van gedekt verlies bij wanbetaling (*loss given default* – LGD) voor het bepalen van haircuts.

9.6 IT-databasevereisten met betrekking tot zekerheden

227. Kredietinstellingen beschikken over databases met transacties om kredietrisico goed te kunnen beoordelen, monitoren en beheersen, om te voldoen aan verzoeken van het management en toezichthouders en om tijdige en volledige informatie te kunnen verstrekken in periodieke rapporten en andere documenten. Databases voldoen met name aan de volgende vereisten:

- a) voldoende diepgaand en breed, d.w.z. dat zij alle significante risicofactoren omvatten;
- b) nauwkeurigheid, integriteit, betrouwbaarheid en tijdigheid van gegevens;
- c) consistentie – de gegevens zijn gebaseerd op gemeenschappelijke informatiebronnen en uniforme definities van de concepten die worden gebruikt voor de beheersing van kredietrisico;
- d) zodanige traceerbaarheid dat de bron van informatie kan worden vastgesteld.

228. Deze databases bevatten alle relevante informatie over goederen en andere zekerheden voor de transacties van de kredietinstellingen en over de koppelingen tussen zekerheden en specifieke transacties.

9.7 Waardering van geëxecuteerde activa

229. Kredietinstellingen overwegen nadrukkelijk om geëxecuteerde activa te classificeren als vaste activa aangehouden voor verkoop uit hoofde van IFRS 5. Deze boekhoudkundige verwerking impliceert dat het actief beschikbaar moet zijn voor onmiddellijke verkoop in zijn huidige staat (IFRS 5.7), dat het leidinggevend orgaan een afzonderlijk plan dient goed te keuren om het actief op korte termijn (normaal gesproken één jaar) te verkopen en dat een actief verkoopbeleid moet worden gevoerd (IFRS 5.8); daarmee bevordert deze verwerking de terugwinning.

230. Ontvangen geëxecuteerde activa worden gewaardeerd op het laagste van de volgende bedragen:

- a) het gehanteerde bedrag van de financiële activa, waarbij het geëxecuteerde of als betaling van schuld ontvangen actief als zekerheid wordt behandeld;
- b) de reële waarde van het teruggenomen actief, na aftrek van verkoopkosten.

231. Wanneer de reële waarde niet is verkregen aan de hand van een actieve markt, maar gebaseerd is op een waarderingstechniek (niveau 2 of niveau 3), zijn enkele aanpassingen nodig, in het bijzonder als gevolg van twee factoren:

- a) de toestand of locatie van de activa. Risico of onzekerheid met betrekking tot het actief wordt verwerkt in de schatting van de reële waarde;

b) het volume of het niveau van de activiteit van de markten met betrekking tot deze activa. De eerdere ervaring van de kredietinstelling met realiseringen en met de verschillen tussen de bedragen die werden verkregen via de waarderingstechniek en de uiteindelijke gerealiseerde bedragen, worden in de berekening verwerkt. De aannames die zijn gedaan om deze aanpassing te bepalen, kunnen worden gedocumenteerd en zijn op verzoek beschikbaar voor de toezichthouder. Kortingen wegens illiquiditeit mogen worden overwogen.

232. Wanneer geëxecuteerde activa van kredietinstellingen nog in aanbouw zijn en besloten wordt de bouw af te ronden voordat het actief wordt verkocht, tonen kredietinstellingen de voordelen van die strategie aan en bedragen de kosten niet meer dan de reële waarde minus de kosten voor het afbouwen en verkopen van het actief, rekening houdend met een passende korting wegens illiquiditeit als hiervoor genoemd.

233. Wanneer een geëxecuteerd actief langer is vastgehouden dan gemiddeld voor vergelijkbare activa waarvoor een actief verkoopbeleid wordt gevoerd, herzien zij de in het hiervoor beschreven waarderingproces toegepaste illiquiditeitskorting en verhogen zij deze dienovereenkomstig. In die situatie onthoudt de kredietinstelling zich van terugneming/terugboeking van bestaande geaccumuleerde bijzondere waardevermindering op het actief, aangezien de lange aanwezigheid hiervan op de balans bewijs vormt dat de kredietinstelling niet in staat is het actief te verkopen tegen een hogere waardering

234. De frequentie waarmee geëxecuteerde activa worden gewaardeerd en de toepasselijke procedures zijn in overeenstemming met de behandeling van onroerend goed als vastgelegd in de paragrafen 9.1.2 en 9.2.

10. Evaluatie door de toezichthouder van het beheer van NPE's en FBE's

235. Bevoegde autoriteiten monitoren, in het kader van hun continue betrokkenheid bij kredietinstellingen in het kader van de SREP, de toepassing van deze richtsnoeren door kredietinstellingen, met name de uitwerking en tenuitvoerlegging van NPE-strategieën en daarmee samenhangende bestuurlijke en operationele kaders als omschreven in de hoofdstukken 4 en 5. Daarbij beoordelen bevoegde autoriteiten ook, zonder daartoe te zijn beperkt, of de NPE-strategie van de kredietinstelling:

- a) is ingebed in de algehele strategie van de kredietinstelling en is onderworpen aan passende NPE-governance, waaronder een kader voor risicobeheer en -beheersing;
- b) is gebaseerd op een geloofwaardige zelfbeoordeling van de interne capaciteiten van de kredietinstelling;

- c) voldoende rekening houdt met de werkomgeving, externe omstandigheden en kapitaalpositie van de kredietinstelling;
- d) niet alleen betrekking heeft op de korte termijn, maar ook op de middellange en/of lange termijn;
- e) waar passend aan termijnen gebonden, realistische maar ambitieuze kwantitatieve doelen met betrekking tot NPE's en geëxecuteerde activa omvat en wordt ondersteund door een operationeel plan.

236. Als de bevoegde autoriteit concludeert dat de NPE-strategie van een kredietinstelling duidelijk niet voldoet aan een of meer van de onder a) tot en met e) van punt 235 genoemde elementen, wordt dit beschouwd als een ernstige tekortkoming van de NPE-strategie. In dit geval eisen bevoegde autoriteiten onmiddellijke herziening van de NPE-strategie.

237. Als de uitkomst van de beoordeling door de bevoegde autoriteit is dat de NPE-strategie in grote lijnen voldoet aan de vereisten onder a) tot en met e) van punt 236, maar er enkele tekortkomingen worden vastgesteld, zorgt de bevoegde autoriteit ervoor dat kredietinstellingen een actieplan indienen over de manier waarop zij de tekortkomingen willen aanpakken en tijdig een doeltreffend NPE-beheerkader willen opstellen.

238. Bevoegde autoriteiten passen de evaluatie door de toezichthouder op evenredige wijze toe, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de instellingen (bijv. in termen van omvang, aard en complexiteit). Bevoegde autoriteiten houden bij hun SREP-beoordelingen van NPE-strategieën en de ondersteunende governance- en operationele regelingen ook rekening met de bedrijfsmodellen van de instellingen, met name wanneer de instelling zich uitsluitend bezighoudt met de aan- en verkoop van NPE's.

239. Evenredigheid met betrekking tot de beoordeling door de toezichthouder van de NPE-strategie van een kleine en niet erg complexe instelling (bijv. van SREP-categorie 3 of 4³⁴) kan worden bereikt door de beoordeling in lijn te brengen met het SREP-model van toezichtinspanning. Hiermee wordt een op risico gebaseerde aanpak van het toezicht gewaarborgd en wordt rekening gehouden met de systeemrelevantie van mondiale en binnenlandse instellingen.

240. Bevoegde autoriteiten stellen vragen over de volgende elementen van kredietinstellingen:

- a) het operationele plan en de organisatorische regelingen, als wordt voldaan aan een of meer van de volgende criteria:
 - i. Het kader voor het vaststellen, meten, beheren, monitoren en beperken van NPE's en FBE's, ook met betrekking tot de vroegtijdige erkenning van NPE's en passende

³⁴ Beschreven in paragraaf 2.1.1.1, 'Indeling van instellingen in categorieën' in de EBA-richtsnoeren inzake SREP (EBA/GL/2014/13).

herschikkingsactiviteiten, wordt door de bevoegde autoriteiten ontoereikend geacht gezien de omvang en de complexiteit van het NPE-probleem bij de kredietinstelling.

- ii. De noodzakelijke personele en technische middelen worden niet toegewezen of de toewijzing hiervan wordt niet voorzien voor de toekomst, en er is geen passende dekking door de interne controlefuncties geregeld.
 - iii. De operationalisering van het proces van monitoren van NPE's wordt niet op toereikende wijze beschreven;
- b) de NPE-strategie, als de combinatie van strategische opties voor de verschillende portefeuilles en segmenten, met inbegrip van geëxecuteerde activa, waar toepasselijk, naar het oordeel van de autoriteit niet leidt tot de meest effectieve en efficiënte strategie voor de reductie van NPE's;
 - c) het kapitaalplan, als hierin niet naar behoren de geplande reductie van NPE's op de balans overeenkomstig de NPE-strategie uiteen wordt gezet en er geen geschikte acties in zijn opgenomen om te waarborgen dat een voldoende hoeveelheid kapitaal en kapitaalbuffers beschikbaar zijn, en er evenmin tijdige en adequate bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen in worden voorzien;
 - d) het systeem voor de beoordeling van prestaties, als de stimulansen voor het leidinggevend orgaan en de relevante managers en medewerkers geen specifieke kwantitatieve elementen bevatten die gekoppeld zijn aan de NPE-reductiedoelen die zijn vastgelegd in de NPE-strategie van de kredietinstelling.

241. Gezien het belang van vroegtijdige signalering van verslechterende kredietkwaliteit beoordelen bevoegde autoriteiten of de mechanismen voor vroegtijdige waarschuwing ten uitvoer zijn gelegd in de interne procedures van de kredietinstellingen.

242. Bevoegde autoriteiten beoordelen of kredietinstellingen:

- a) beschikken over een respijtbeleid en daarmee verband houdende processen om de haalbaarheid van respijtmateregelen te beoordelen en de efficiëntie en effectiviteit van respijtmateregelen te monitoren;
- b) NPE's en FBE's op consequente wijze binnen de groep erkennen en classificeren, met inbegrip van toevoegings- en verwijderingscriteria, op basis van de definities in bijlage V bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie;
- c) beschikken over beleid en methoden om bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen te meten met het oog op tijdige verantwoording van bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen.

243. Bevoegde autoriteiten waarborgen dat kredietinstellingen beschikken over passend schriftelijk beleid en passende schriftelijke procedures voor de waardering van goederen, zoals omschreven in hoofdstuk 9. Bevoegde autoriteiten verifiëren met name dat dit beleid betrekking heeft op alle soorten roerende en onroerende goederen die worden gebruikt ter dekking van kredietblootstellingen, de criteria voor de toepassing van afzonderlijke versus geïndexeerde waardering en de eisen voor in aanmerking komende taxateurs.
244. Als kredietinstellingen significante afwijkingen van het operationele plan rapporteren overeenkomstig paragraaf 4.4, beoordelen bevoegde autoriteiten of de voorgestelde herstelacties voldoende zijn om de afwijking van het plan uit de weg te ruimen. Als de bevoegde autoriteit bezorgd is over de effectiviteit van de voorgestelde acties, eist zij verdere acties van de kredietinstelling.
245. De hierboven vermelde vereisten betreffende de evaluatie door de toezichthouder van het beheer van NPE's en FBE's vormen een aanvulling op en een nadere specificering van de beoordeling van NPE's en FBE's als onderdeel van het kredietrisicobeheer dat is beschreven in de EBA-richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor de SREP. De uitkomsten van deze evaluatie door de toezichthouder dienen als input voor de beoordeling van kredietrisico uit hoofde van paragraaf 6.2 van de EBA-richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor de SREP, en voor kredietrisicoscores.

Bijlage 1 – Voorbeelden van criteria voor het groeperen van NPE's

1. Natuurlijke of rechtspersoon:
 - a) retail-kredietnemer
 - b) eenmanszaak
 - c) kleine onderneming of groep professionals
 - d) mkb (overlapt met corporate).
2. Achterstalligheidscategorie/achterstallige dagen (*days past due* – dpd) (hoe hoger het niveau van de achterstalligheid, hoe geringer het aantal mogelijke oplossingen):
 - a) achterstallige betaling in een vroeg stadium (> 1 dpd en ≤ 90 dpd)
 - b) achterstallige betaling in een laat stadium (> 90 dpd en ≤ 180 dpd)
 - c) schuldvorderingseenheid (> 180 dpd, met inbegrip van rechtszaken (kredietnemers tegen wie rechtsoverdrachten zijn of worden ingesteld)).
3. Geherstructureerde zaken (geherstructureerde leningen met achterstalligheid, wijzend op hardnekkige terugbetalingsproblemen en/of het falen van de aangeboden herstructureringsoplossing):
 - a) aantal voorafgaande herstructureringen.
4. Blootstellingssaldo:
 - a) hoge waarde
 - b) lage waarde
 - c) meerdere blootstellingen.
5. Risiconiveau (gebaseerd op beoordeling kredietinstelling/gedragsscores/interne gedragsgegevens/transactiehistorie/kredietrating). Bij cliënten met een betere betaalhistorie is er meer kans dat zij positief reageren op herstructureringsaanbiedingen:
 - a) zeer hoog
 - b) hoog

c) gemiddeld

d) laag.

6. Gebaseerd op gedrag kredietnemer:

a) seizoensgebonden terugbetalingen

b) meewerkend versus niet-meewerkend.

7. Doel van kredietfaciliteit (naar product):

a) lening voor particuliere woning (hoofdverblijf)

b) lening voor tweede woning/vakantiehuis

c) lening voor vastgoedbelegging/kopen voor verhuur

d) persoonlijke lening

e) rekening-courantkrediet

f) actief in huurkoop

g) creditcard

h) lening aan eenmanszaak, micro-onderneming of mkb-bedrijf:

i. voor het opzetten van het bedrijf (pand; infrastructuur of machines; renovaties)

ii. werkkapitaal.

8. Leningvaluta.

9. Rentevoet lening (voor leningen met hoge rentes rekening houden met renteverlaging indien mogelijk).

10. Vooruitzichten kredietnemer (leeftijd, gezondheid, soort dienstverband en historie, werkgelegenheidsvooruitzichten, beroepsvaardigheden, bedrijfstak).

11. Land van vestiging:

a) ingezetenen

b) niet-ingezetenen.

12. Locatie van de onderliggende zekerheid:

- a) platteland versus stad
- b) toplocatie, stadscentrum, periferie, etc.

13. Soort onderliggende zekerheid:

- a) grond:
 - i. bouwkaavel
 - ii. landbouwgrond
- b) gebouw:
 - i. huis
 - ii. winkel
 - iii. fabriek.

14. Op basis van de loan-to-value-ratio (LTV):

- a) voor leningen met een lage LTV kan verkoop van de onderliggende zekerheid de voorkeursoptie zijn, in tegenstelling tot leningen met een hoge LTV.

15. Overmachtsituaties (bijv. gezondheidsproblemen, scheiding).

16. Beoordeling kredietwaardigheid kredietnemer:

- a) kan zich terugbetaling van lening veroorloven versus kan zich terugbetaling niet veroorloven;
- b) inkomsten minus uitgaven versus redelijke kosten van levensonderhoud versus termijn lening.

Bijlage 2 – Benchmarks voor NPE-monitoring

Benchmarks voor NPE-monitoring

Maatstaven voor NPE's

NPE-niveau en stromen

Hoeveelheid NPE's / totaal volume van blootstellingen

Hoeveelheid NPE's + geëxecuteerde activa + renderend respijt / totaal volume van blootstellingen + geëxecuteerde activa

Stroom NPE's (+/-) per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's

Stroom per kwartaal van renderende blootstelling (*Performing Exposure – PE*) naar NPE

Stroom per kwartaal van renderende FBE naar NPE

Stroom per kwartaal van NPE naar PE

Stroom per kwartaal van NPE naar renderende FBE

Stroom per kwartaal van renderende FBE naar PE

Stroom per kwartaal van PE naar renderende FBE

Bijzondere waardeverminderingen

Toename per kwartaal van hoeveelheid voorzieningen voor verlies

Niveau van omkeringen van bijzondere waardevermindering per kwartaal

Verandering in hoeveelheid voorzieningen voor verlies (+/-) per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's

Geaccumuleerde totale voorzieningen / totale hoeveelheid NPE's

Per cohort (bijv. aantal jaren sinds classificatie als NPE, gedekt/ongedekt)

Verliesbegroting

Totaal verlies als gevolg van respijtactiviteiten

Totaal verlies versus begroting

Benchmarks voor NPE-monitoring

Inningsactiviteiten

Activiteit medewerkers	Aantal contacten met kredietnemers per kwartaal versus plan
Terugwinning van geld	Aantal contacten met kredietnemers die leiden tot een respijtovereenkomst
	Aantal contacten met kredietnemers die leiden tot terugwinning van geld
	Terugwinning van geld uit NPE's per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's
	Terugwinning van geld uit rente op NPE's per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's
	Terugwinning van geld uit kapitaal en vergoedingen op NPE's per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's
	Terugwinning van geld uit goederengerelateerde liquidaties per kwartaal, ook als percentage van de totale hoeveelheid NPE's
	Terugwinning van geld uit niet-vastgoedgerelateerde liquidaties per kwartaal, ook als percentage van de totale hoeveelheid NPE's
	Terugwinning van geld uit verkoop van NPE's per kwartaal, ook als percentage van de totale hoeveelheid NPE's
	Terugwinning van geld uit NPE's per kwartaal, ook als percentage van de totale hoeveelheid NPE's

Respijtactiviteiten

Schuldkiwijtschelding	Schuldkiwijtschelding per kwartaal
	Schuldkiwijtschelding per kwartaal / specifiek toegewezen voorzieningen

Benchmarks voor NPE-monitoring

Boekhoudkundige afschrijvingen

Schuldkwijtschelding per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's

Boekhoudkundige afschrijvingen per kwartaal (volledig en gedeeltelijk)

Boekhoudkundige afschrijvingen per kwartaal (volledig en gedeeltelijk) /
afzonderlijk beoordeelde voorzieningen voor verlies

Respijtactiviteiten

Boekhoudkundige afschrijvingen per kwartaal (volledig en gedeeltelijk) /
totale hoeveelheid NPE's

Waarde van NPE's waarvoor een respijtmaatregel geldt

Waarde van recent overeengekomen respijtoplossingen, ingedeeld naar
kenmerken (bijv. aflossingsvrije periode > 12 maanden)

Waarde van leningen waarvoor een respijtmaatregel geldt / totale
hoeveelheid NPE's

Percentage hernieuwde wanbetaling

Waarde van PE's waarvoor een respijtmaatregel geldt

Niet-renderende FBE's per kwartaal / totale hoeveelheid NPE's

Schuld-activaruil

Totaal niet-renderende FBE's / totale hoeveelheid NPE's

Waarde van niet renderende FBE's die financiële problemen ondervinden

Zuiveringspercentage

Geldterugwinningspercentage

Percentage hernieuwde wanbetaling op niet-renderende FBE's

Percentage hernieuwde wanbetaling op renderende FBE's

Schuld-aandelenruil per kwartaal, ook als percentage van de totale
hoeveelheid NPE's

Schuld-activaruil per kwartaal, ook als percentage van de totale
hoeveelheid NPE's

Juridische activiteiten

Aantal leningen waarvoor juridische activiteiten gaande zijn en waarde
daarvan

Benchmarks voor NPE-monitoring

Aantal recent geëxecuteerde activa en waarde daarvan

Aantal leningen per kwartaal waarvoor nieuwe juridische activiteiten worden gestart en waarde daarvan

Aantal leningen per kwartaal waarvoor juridische activiteiten worden beëindigd en waarde daarvan

Gemiddelde duur van recent afgesloten gerechtelijke procedures

Gemiddelde bedragen die zijn teruggewonnen bij recent afgesloten gerechtelijke procedures (met inbegrip van de totale kosten daarvan)

Verliespercentage op leningen waarvoor de juridische activiteiten worden beëindigd

Posten op de winst-en-verliesrekening (W&V) die voortvloeien uit NPE's

Rente uit NPE's

In de W&V opgenomen rentebetalingen op NPE's

Percentage opgenomen rentebetalingen op NPE's die daadwerkelijk zijn ontvangen

Bijlage 3 – Andere maatstaven voor monitoring

Informatie over kredietnemer uit externe bronnen

Externe bronnen	<ul style="list-style-type: none">Toename schuld en zekerheid bij andere kredietinstellingenClassificatie als achterstallig of niet-renderend bij andere kredietinstellingenIn gebreke blijven garantieverlenerSchuld in centraal register voor particulieren (indien aanwezig)Gerechtelijke proceduresFaillissementVeranderingen in structuur onderneming (bijv. fusie, kapitaalreductie)Toegekende externe rating en ontwikkeling daarvanAndere negatieve informatie over belangrijke kredietnemers/wederpartijen van de kredietnemers/leveranciers
------------------------	---

Informatie over kredietnemer uit interne bronnen

Corporates	<ul style="list-style-type: none">Negatieve ontwikkeling interne ratingOnbetaalde chequesSignificante verandering in liquiditeitsprofielPassiva (hefboom) (bijv. eigen vermogen/totaal < 5% of < 10%)Aantal achterstallige dagenAantal maanden met overdisponering/kredietlimiet overschredenWinst voor belastingen/omzet (bijv. ratio < -1%)Aanhoudende verliezenAanhoudend te hoog disconto handelspapierNegatief eigen vermogenTe late betalingenVerlaging omzetVerlaging kredietlijnen in verband met handelsvorderingen (bijv. verandering per jaar, gemiddelde 3 maanden/gemiddelde 1 jaar)
-------------------	--

Informatie over kredietnemer uit externe bronnen

	Onverwachte vermindering niet gebruikte kredietlijnen (bijv. niet gebruikt bedrag/totale kredietlijn)
Individuele personen	<p>Negatieve ontwikkeling gedragsscore</p> <p>Negatieve ontwikkeling PD en/of interne rating</p> <p>Termijnbetaling hypothecaire lening > x creditsaldo</p> <p>Achterstallige dagen hypotheek en consumentenkrediet</p> <p>Vermindering creditsaldo > 95% in de voorafgaande 6 maanden</p> <p>Gemiddeld totaal creditsaldo < 0,05% van totaal schuldsaldo</p> <p>Respijt</p> <p>Gerelateerde historische verliespercentages</p> <p>Vermindering salaris in voorgaande 3 maanden</p> <p>Werkloosheid</p> <p>Achterstallige betaling in vroeg stadium (bijv. 5–30 dagen, afhankelijk van soort portefeuille/kredietnemer)</p> <p>Reductie bankoverschrijvingen op lopende rekeningen</p> <p>Toename verhoudingsgetal termijnbedrag lening/salaris</p> <p>Aantal maanden waarin een kredietlimiet is overschreden</p> <p>Negatieve ontwikkeling gedragsscore</p> <p>Negatieve ontwikkeling PD en/of interne rating</p>

Informatie over portefeuille

Spreiding portefeuille	<p>Spreiding omvang en concentratieniveau</p> <p>Top x (bijv. 10) groepen verbonden cliënten en gerelateerde risico-indicatoren</p> <p>Spreiding activaklassen</p> <p>Uitsplitsing naar bedrijfstak, soort zekerheid, land, looptijd, enz.</p>
Risicoparameters	<p>Ontwikkeling PD/LGD (totaal en per portefeuille)</p> <p>Prognoses en projecties PD/LGD</p> <p>Totale verwachte verliezen</p>

Informatie over kredietnemer uit externe bronnen

Blootstelling aan wanbetaling

Vorzieningen voor verliezen

Hoeveelheid en stromen voorzieningen voor verliezen (totaal en per portefeuille)

Volumes en ontwikkelingen van significante voorzieningen voor risico's op individueel niveau

Volume NPE's per categorie (> 90 dagen achterstallig, voorzieningen voor verlies, enz.)

NPE/respijtstatus/executie

Volume respijmaatregelen en groepering van blootstellingen (herstructurering, herschikking, gedwongen verlenging, andere wijzigingen, uitstel, > 90 dagen achterstallig, voorzieningen voor verliezen op leningen)

Geëxecuteerde activa op totale blootstellingen

NPE-ratio zonder geëxecuteerde activa

NPE-ratio met geëxecuteerde activa

NPE-dekking (voorzieningen voor verliezen, zekerheid, andere garanties)

Specifiek type kredietnemer/specifieke sector

Juridische activiteiten

Aantal leningen waarvoor juridische activiteiten gaande zijn en waarde daarvan

Aantal recent geëxecuteerde activa en waarde daarvan

Aantal leningen per kwartaal waarvoor nieuwe juridische activiteiten worden gestart en waarde daarvan

Aantal leningen per kwartaal waarvoor juridische activiteiten worden beëindigd en waarde daarvan

Gemiddelde duur van recent afgesloten gerechtelijke procedures

Gemiddelde bedragen die zijn teruggewonnen bij recent afgesloten gerechtelijke procedures (met inbegrip van de totale kosten daarvan)

Verliespercentage op leningen waarvoor de juridische activiteiten worden beëindigd

Bijlage 4 – Gemeenschappelijke NPE-gerelateerde beleidsonderdelen

Kredietinstellingen werken beleid uit met betrekking tot het NPE-beheerkader, toetsen dit regelmatig en monitoren de naleving daarvan.

Zij stellen beleid vast op de hierna genoemde terreinen, rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel, teneinde de tenuitvoerlegging van de strategie van de kredietinstelling te verwezenlijken (waar relevant met inbegrip van haar NPL-strategie en haar operationele plan).

Beleid voor het beheer van achterstalligheid

In dit beleid wordt het NPE-bedrijfsmodel van de kredietinstelling uiteengezet (zie paragraaf 5.2). Het omvat ten minste de volgende onderdelen:

- de structuur en verantwoordelijkheden van de NPE-HE's, met duidelijke triggers voor overdracht en een koppeling met de groepering van blootstellingen (zie paragraaf 5.2.3);
- de procedure die de betrokken functies moeten volgen. Deze omvatten ten minste de volgende onderdelen:
 - de procedure en de criteria voor overdracht voor elk stadium van achterstalligheid – achterstallige betaling in een vroeg stadium en achterstallige betaling in een laat stadium;
 - de te volgen procedure wanneer een kredietnemer wordt geclassificeerd als niet-meewerkend en/of niet-haalbaar, en de criteria om de kredietnemer als zodanig te classificeren;
 - de communicatie met de lener bij elke stap, in overeenstemming met het wetgevingskader van het land van de activiteiten (bijv. gedragscode);
 - het monitoren van de te gebruiken instrumenten en methoden;
- de vereiste personele en technische middelen;
- de rapporten die intern moeten worden geproduceerd ten behoeve van de monitoring en voor regelmatige informatieverstrekking aan het leidinggevend orgaan.

Wanneer kredietinstellingen hun beleid voor het beheer van achterstalligheid uitwerken, houden zij rekening met artikel 28 van Richtlijn 2014/17/EU en in het bijzonder met de bepalingen van de EBA-richtsnoeren inzake achterstallige betalingen en gedwongen verkoop.

Respijtbeleid

In het in paragraaf 6.2.1 beschreven respijtbeleid wordt ten minste het volgende vastgelegd:

- de financiële en niet-financiële documentatie die moet worden opgevraagd en door de verschillende soorten kredietnemers moet worden verstrekt om de verantwoordelijke kredietmedewerker in staat te stellen terugbetaalcapaciteit op basis van hoofdsom en rente aan te tonen;
- de minimale financiële kernmaatstaven en -ratio's voor de terugbetaalcapaciteit die de kredietmedewerker moet toepassen, uitgewerkt op portefeuille-/product-/sectorspecifieke basis, teneinde de terugbetaalcapaciteit van de kredietnemer volledig te beoordelen; sectorspecifieke richtsnoeren voor het opstellen van financiële kernmaatstaven en -ratio's op sectorspecifieke basis (mkb en corporates);
- het proces voor het bepalen en ten uitvoer leggen van de meest passende respijtoplossing voor een kredietnemer:
 - voor retailcliënten worden beslisbomen gebruikt. Het proces voor retailcliënten is in overeenstemming met de bepalingen van de EBA-richtsnoeren inzake achterstallige betalingen en gedwongen verkoop. Voor niet-retailkredietnemers biedt het beleid, als het gebruik van een beslisboom niet passend is, duidelijke instructies voor de kredietmedewerker voor het beoordelen van de geschiktheid van een respijtbehandeling.
 - In het geval van kredietnemers voor wie geen oplossing kan worden bereikt (niet-haalbaar en/of niet-meewerkende kredietnemers), worden een aan termijnen gebonden proces en procedure opgesteld voor de overdracht van deze kredietnemers naar de NPE-HE's die verantwoordelijk zijn voor liquidatie;
- een toolkit met respijtmaatregelen voor korte en lange termijn, zoals beschreven in hoofdstuk 6;
- duidelijke instructies aan de kredietmedewerker voor de vereisten voor herwaardering van zekerheid overeenkomstig hoofdstuk 9;
- het besluitvormingsproces, de goedkeuringsniveaus en -procedures voor elk type respijtmaatregel en voor elke blootstellingsomvang;
- het proces en de procedure voor het monitoren van verleende respijtoplossingen en prestaties van kredietnemers na voltooiing van een herstructurering, waaronder de frequentie van de toetsing van de kredietnemer, de definitie van hernieuwde wanbetaling, het proces van herbeoordeling en vereisten voor het rapporteren van hernieuwde wanbetaling;
- het prijsbeleid voor elke respijtmaatregel en elk type kredietnemer.

Beleid voor het terugwinnen van schuld/afdwingen van betaling

De NPE-HE's die verantwoordelijk zijn voor de terugwinning van schulden, ondernemen tijdig de meest passende acties om NPE's gedurende een vastgestelde periode doeltreffend te verminderen. Het beleid voor terugwinning van schuld is in lijn met de NPL-strategie en omvat ten minste de volgende onderdelen:

- de beschikbare opties voor elk type zekerheid. De volgende opties (in willekeurige volgorde) zouden kunnen worden overwogen:
 - vrijwillige verkoop van activa (kredietnemer werkt weer mee en stemt erin toe het actief te verkopen);
 - gedwongen verkoop van actief via curatoren/gerechtelijke procedure (activa blijven niet op de balans van de kredietinstelling);
 - executie van actief (activa blijven op de balans van de kredietinstelling);
 - inning van schuld (intern of extern);
 - schuld-activaruil of schuld-aandelenruil;
 - verkoop van lening/leningportefeuille aan derde partij;
- de procedure die moet worden gevolgd om de meest passende terugwinningsoptie te kiezen en het team van interne en externe deskundigen dat moet worden betrokken bij het nemen van de beslissing;
- bij de terugwinningsoptie wordt rekening gehouden met het bestaan van zekerheid, het soort juridische documenten, het soort kredietnemer, de lokale marktomstandigheden en de macro-economische vooruitzichten, het wetgevingskader en de potentiële historische terugwinningspercentages voor elke optie versus de kosten die elke optie meebrengt;
- een duidelijke definitie van niet-meewerkende kredietnemers of een koppeling met gerelateerd beleid waarin een dergelijke definitie is opgenomen;
- een duidelijk omschreven goedkeuringsproces voor elke fase van het schuldterugwinningsproces voor de verschillende terugwinningsopties waarover de kredietinstelling beschikt;
- de rol van risicobeheersings- en interne-auditafdelingen in de procedure en het monitoringproces.

Ten aanzien van de liquidatie van zekerheden wordt in het beleid het volgende gedefinieerd:

- de te hanteren methode voor de waardering van het actief (overeenkomstig paragraaf 9.7), met inbegrip van de toe te passen liquidatiekosten. De liquidatiekosten zijn in overeenstemming met de vereisten die zijn vastgelegd in paragraaf 9.3.3;
- betrokkenheid van interne of externe deskundigen;
- limieten
 - aan de hoeveelheid activa die de kredietinstelling op enig moment kan aanhouden, rekening houdend met de voor grote blootstellingen geldende grenswaarden die zijn gespecificeerd in de richtlijn kapitaalvereisten, en sectorconcentratierisico, bijvoorbeeld in de vastgoedsector;
 - aan de hoeveelheid teruggenomen of geëxecuteerde activa die binnen een bepaalde periode kunnen worden verworven door de kredietinstelling;
- de procedure die na een terugneming of executie moet worden gevolgd voor het uitwerken en ten uitvoer leggen van een verkoopstrategie en de eenheid binnen de kredietinstelling die verantwoordelijk is voor het beheer van de betrokken activa (dit kan ook worden gedefinieerd in een afzonderlijk beleid voor een geëxecuteerd/teruggenomen actief).

Kredietinstellingen houden voor NPE-kredietnemers met meerdere kredietverleners (meestal corporate kredietnemers) rekening met de interactie met andere kredietverleners. Daartoe produceren zij een duidelijke procedure voor onderhandeling en interactie met andere financiële instellingen (of andere derden) bij wie de kredietnemer schulden heeft.

Beleid met betrekking tot zekerheden

Kredietinstellingen ontwikkelen, gezien het belang van de beperking van het kredietrisico in het NPE-herschikkingsproces, een duidelijk en consistent beleid met betrekking tot zekerheden, met inbegrip van beleid voor geëxecuteerde activa. Dit beleid bestrijkt volledig het beheer, de waardering en de rapportage met betrekking tot alle soorten zekerheid. Gezien de complexiteit en het specialistische karakter van sommige soorten zekerheid doen kredietinstellingen een beroep op externe deskundigheid voor het opstellen en toetsen van dit beleid. Kredietinstellingen waarborgen een consistente aanpak van het beheer en de waardering van gelijksoortige zekerheden binnen de portefeuille, zoals beschreven in hoofdstuk 9.

Beleid betreffende NPE-monitoring

Er wordt een specifiek beleid opgesteld waarin onder meer het volgende wordt vastgelegd:

- de soorten acties die vereist zijn bij de verschillende soorten bevindingen;
- escalatieprocedures;
- belangrijkste elementen van de rapportage, en de frequentie en ontvangers daarvan;

- criteria voor overdracht/koppeling met NPL-procedures.

Beleid met betrekking tot outsourcing/NPL-dienstverlening

Er wordt een specifiek beleid opgesteld voor de outsourcing van diensten aan derden, indien dit relevant is. Hierin worden de vereiste procedures opgenomen voor de selectie van outsourcingpartners, de vereiste inhoud van contracten en het besluitvormingsproces voor outsourcingovereenkomsten, evenals het monitoren van deze overeenkomsten.

Bijlage 5 – Mogelijke respijtmateregelen

Respijtmateregel	Beschrijving	Haalbaarheid en andere belangrijke overwegingen
1. Alleen rente	<p>Gedurende een gedefinieerde korte periode wordt alleen rente betaald op kredietfaciliteiten en wordt niet afgelost op de hoofdsom. De hoofdsom blijft zo ongewijzigd en de voorwaarden voor de aflossingsstructuur worden opnieuw beoordeeld aan het eind van de alleen-renteperiode, afhankelijk van de beoordeelde terugbetaalcapaciteit.</p>	<p>Deze maatregel wordt alleen als haalbaar beschouwd als de kredietinstelling (op basis van toereikende gedocumenteerde financiële informatie) kan aantonen dat de financiële problemen die de kredietnemer ondervindt, van tijdelijke aard zijn en dat hij na de gedefinieerde alleen-renteperiode in staat zal zijn de lening af te lossen, ten minste in gelijke mate als in het verleden.</p> <p>De maatregel heeft in het algemeen een duur van niet meer dan 24 maanden en in het geval van financiering van de bouw van commercieel vastgoed en projecten 12 maanden.</p> <p>Zodra de vastgestelde periode van deze respijtmateregel is verstreken, herbeoordelen instellingen de leningscapaciteit van de kredietnemer om tot een aangepast terugbetalingsschema te komen waarin het onbetaalde kapitaalbestanddeel gedurende deze alleen-renteperiode is verwerkt.</p> <p>In de meeste gevallen wordt deze maatregel aangeboden in combinatie met andere, langer lopende maatregelen om de tijdelijk lagere aflossingen te compenseren (bijv. verlenging van de looptijd).</p>
2. Lagere betalingen	<p>Verlaging van het bedrag van aflossingstermijnen gedurende een gedefinieerde korte periode om tegemoet te komen aan de verslechterde kasstroomsituatie van de kredietnemer, waarna de aflossingen worden voortgezet op basis van een</p>	<p>Zie '1. Alleen rente'.</p> <p>Als het bedrag van de verlaging gematigd is en aan alle hiervoor genoemde voorwaarden wordt voldaan, kan deze maatregel een duur hebben van meer dan 24 maanden.</p>

Respijmaatregel	Beschrijving	Haalbaarheid en andere belangrijke overwegingen
	<p>prognose van de terugbetaalcapaciteit. De rente wordt nog steeds volledig betaald.</p>	
<p>3. Betalingsvrije periode/uitstel van betaling</p>	<p>Een overeenkomst waarmee aan de kredietnemer een gedefinieerd uitstel wordt verleend voor het nakomen van zijn terugbetaalverplichtingen, gewoonlijk met betrekking tot zowel hoofdsom als rente.</p>	<p>Zie '1. Alleen rente'.</p>
<p>4. Kapitalisatie van achterstallige betalingen/rente</p>	<p>Respijmaatregel voor achterstallige betalingen en/of achterstallige opgelopen rente door het toevoegen van die onbetaalde bedragen aan het saldo van de uitstaande hoofdsom voor terugbetaling volgens een aangepast, houdbaar schema.</p>	<p>De maatregel wordt alleen verleend/als haalbaar beschouwd als de instelling heeft geoordeeld dat de geverifieerde inkomsten-/uitgavenniveaus van de kredietnemer (op basis van toereikende gedocumenteerde financiële informatie) en de voorgestelde herziene aflossingen voldoende zijn om de kredietnemer in staat te stellen de herziene terugbetalingen op basis van hoofdsom en rente voor de duur van het herziene aflossingsschema te voldoen, en als de instelling formeel bevestiging heeft gekregen dat de kredietnemer de voorwaarden van de kapitalisatie begrijpt en ermee instemt.</p> <p>Kapitalisatie van achterstalligheid wordt alleen selectief toegestaan in gevallen waar de terugwinning van historische achterstalligheid of volgens het contract vervallen betalingen niet mogelijk is en kapitalisatie de enige realistisch beschikbare optie is.</p> <p>Instellingen bieden deze maatregel in het algemeen niet meer dan één keer aan een kredietnemer aan, en de maatregel wordt alleen toegepast op achterstallige betalingen die niet een vooraf gedefinieerde omvang ten opzichte van de totale hoofdsom overschrijden (te definiëren in het</p>

Respijtmaatregel	Beschrijving	Haalbaarheid en andere belangrijke overwegingen
5. Verlaging rente	Permanente (of tijdelijke) verlaging van het (vaste of variabele) rentepercentage naar een eerlijk en houdbaar niveau.	<p>respijtbeleid van de kredietinstelling).</p> <p>De instelling beoordeelt het percentage van de achterstallige betalingen die worden gekapitaliseerd ten opzichte van de terugbetalingen op hoofdsom en rente als toereikend en passend voor de kredietnemer.</p> <p>Blootstellingen met hoge rentes zijn een van de veelvoorkomende oorzaken van financiële nood. De financiële problemen van een kredietnemer kunnen voor een deel het gevolg zijn van het feit dat de rentepercentages buitensporig hoog zijn vergeleken met het inkomen van de kredietnemer of van het feit dat de ontwikkeling van de rente, in tegenstelling tot een vaste rentevoet, ertoe heeft geleid dat de kredietnemer financiering ontvangt tegen exorbitante kosten vergeleken met de heersende marktvoorwaarden. In dergelijke situaties kan worden overwogen de rentevoet te verlagen.</p> <p>Als betaalbaarheid alleen kan worden bereikt tegen rentes die lager zijn dan het risico of de kosten, wordt dit duidelijk gesignaleerd.</p> <p>Deze maatregel kan ook worden toegepast als kortetermijnmaatregel.</p>
6. Verlenging van de looptijd	Verlenging van de looptijd van de lening (d.w.z. een latere datum voor de laatste contractuele termijnbetaling), waardoor de terugbetalingen over een langere periode worden uitgesmeerd en de termijnbedragen omlaag gaan.	<p>Als voor de kredietnemer een verplichte pensioenleeftijd geldt, wordt verlenging van de looptijd alleen als haalbaar beschouwd wanneer de instelling heeft beoordeeld en kan aantonen dat de kredietnemer zich de herziene terugbetalingen op de lening kan veroorloven door middel van een pensioen of andere bronnen van geverifieerd inkomen.</p> <p>Verlenging van de termijn wordt alleen als haalbaar beschouwd</p>

Respijtmaatregel	Beschrijving	Haalbaarheid en andere belangrijke overwegingen
7. Aanvullende zekerheid	Aanvullende pandrechten op onbezwaarde activa worden verkregen als aanvullende zekerheid van de kredietnemer ter compensatie voor de hogere risicoblootstelling en als onderdeel van het herstructureringsproces.	<p>wanneer deze in overeenstemming is met de levenscyclus van bestaande zekerheden of als de bestaande zekerheden worden vervangen door andere, passende zekerheden.</p> <p>Deze maatregel is geen haalbare op zichzelf staande respijtmaatregel omdat hij op zichzelf geen oplossing biedt voor achterstalligheid op een lening. Meestal is hij bedoeld om LTV-ratio-overeenkomsten te verbeteren of te zuiveren.</p> <p>Aanvullende zekerheid kan veel vormen aannemen, zoals een pandrecht op een gelddeposito, cessie van vorderingen of een nieuwe/aanvullende hypotheek op onroerend goed.</p> <p>Instellingen betrachteren zorgvuldigheid bij het waarden van tweede en derde pandrechten op activa en persoonlijke garanties.</p>
8. Onderhandse verkoop/ondersteunde verkoop	De kredietinstelling en de kredietnemer komen overeen het gedekte actief/de gedekte activa vrijwillig te verkopen om de schuld geheel of gedeeltelijk af te lossen.	<p>Kredietinstellingen herstructureren een eventueel resterende schuld na de ondersteunde verkoop met een passend aflossingsschema in overeenstemming met de herbeoordeelde terugbetaalcapaciteit van de kredietnemer.</p> <p>Voor respijtmaatregelen die mogelijk de verkoop van het onroerende goed aan het eind van de looptijd vereisen, overwegen kredietinstellingen op conservatieve wijze de toekomstige aanpak van een eventueel tekort dat zou overblijven na de verkoop van het goed en pakken zij dit zo vroeg mogelijk aan.</p> <p>Voor blootstellingen die worden terugbetaald door terugneming van een zekerheid op een vooraf vastgesteld moment, vormt de terugneming geen respijtmaatregel, tenzij deze als gevolg van financiële</p>

Respijmaatregel	Beschrijving	Haalbaarheid en andere belangrijke overwegingen
9. Aanpassing betalingsschema	Het bestaande contractuele aflossingsschema wordt gewijzigd in een nieuw, houdbaar aflossingsschema op basis van een geloofwaardige beoordeling van de actuele en verwachte kasstroom van de kredietnemer.	<p>problemen eerder plaatsvindt dan het vooraf vastgestelde moment.</p> <p>Aflossingsopties kunnen onder meer zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">i. Gedeeltelijke aflossing: wanneer, bijvoorbeeld uit de verkoop van een actief, een betaling op de blootstelling wordt gedaan die lager is dan het uitstaande saldo. Deze optie wordt toegepast om de blootstelling significant te verlagen en voor het resterende uitstaande bedrag een houdbaar aflossingsschema mogelijk te maken. Deze optie heeft de voorkeur boven de hierna beschreven bullet- en step-upopties.ii. Ballon- of bulletaflossing: wanneer het aangepaste aflossingsschema een grote betaling op de hoofdsom voorziet op een latere datum voor het einde van de looptijd van de lening. Deze optie wordt alleen gebruikt/als haalbaar beschouwd in uitzonderlijke omstandigheden en wanneer de instelling naar behoren kan aantonen dat de kredietnemer in de toekomst voldoende kasstroom heeft om de ballon- of bulletbetaling te doen.iii. Step-upaflossingen: kredietinstellingen beschouwen een oplossing met deze optie alleen als haalbaar wanneer zij kunnen waarborgen en aantonen dat er goede redenen zijn om te verwachten dat de kredietnemer toekomstige hogere betalingen zal kunnen voldoen.
10. Valutaconversie	Wanneer de valuta van de blootstelling in overeenstemming wordt gebracht met de valuta van de kasstroom.	Kredietinstellingen geven kredietnemers een volledige uitleg over de risico's van buitenlandse valuta's en maken melding van verzekering van valutaconversie.

Respijmaatregel	Beschrijving	Haalbaarheid en andere belangrijke overwegingen
11. Andere wijziging van contractvoorwaarden/convenanten	Wanneer de kredietinstelling de kredietnemer vrijstelt van convenanten of voorwaarden in een leenovereenkomst anders dan hiervoor genoemd.	
12. Herfinanciering/nieuwe kredietfaciliteiten	Het verstrekken van nieuwe financieringsregelingen om het herstel van een kredietnemer in problemen te ondersteunen.	<p>Dit is meestal op zichzelf geen haalbare respijmaatregel; hij wordt gecombineerd met andere respijmaatregelen met betrekking tot bestaande betalingsachterstanden. Hij wordt slechts in uitzonderlijke gevallen toegepast.</p> <p>Er kunnen nieuwe kredietfaciliteiten worden verleend waarbij mogelijk aanvullende zekerheid in pand wordt gegeven. In het geval van overeenkomsten tussen kredietverleners kan het noodzakelijk zijn convenanten te gebruiken ter compensatie van het extra risico dat de kredietinstelling aangaat.</p> <p>Deze maatregel is mogelijk geschikter voor corporate blootstellingen; het vermogen van de kredietnemer om te betalen dient grondig te worden beoordeeld; daarbij wordt ook gezorgd voor voldoende betrokkenheid van onafhankelijke sectordeskundigen voor het beoordelen van de haalbaarheid van verstrekte bedrijfsplannen en kasstroomprognoses. Deze maatregel wordt alleen als haalbaar beschouwd als uit de grondige betaalbaarheidsbeoordeling volledige terugbetaalcapaciteit blijkt.</p>
13. Schuldconsolidatie	Het samenvoegen van meerdere blootstellingen in één blootstelling of een beperkt aantal blootstellingen.	Dit is meestal op zichzelf geen haalbare respijmaatregel; hij wordt gecombineerd met andere respijmaatregelen met betrekking tot bestaande betalingsachterstanden.

Respijtmaatregel

Beschrijving

**Haalbaarheid en andere
belangrijke overwegingen**

		<p>Deze maatregel is bijzonder gunstig in situaties waar door het combineren van zekerheden en gedekte kasstroom een grotere totale zekerheidsdekking voor de gehele schuld wordt bereikt, bijvoorbeeld doordat het lekken van geld tot een minimum wordt beperkt of doordat de herverdeling van kasstroomoverschotten over blootstellingen wordt vergemakkelijkt.</p>
<p>14. Gehele of gedeeltelijke schuldkwijtschelding</p>	<p>De kredietinstelling doet afstand van het recht om legitiem het bedrag van de uitstaande schuld geheel of gedeeltelijk van de kredietnemer terug te vorderen.</p>	<p>Deze maatregel wordt gebruikt wanneer de kredietinstelling instemt met een 'verminderde betaling ter finale afrekening' waarbij de kredietinstelling alle resterende schuld kwijtscheldt als de kredietnemer het verminderde bedrag van het saldo van de hoofdsom binnen een overeengekomen termijn terugbetaalt.</p> <p>Kredietinstellingen passen de schuldkwijtscheldingsoptie met terughoudendheid toe, aangezien de mogelijkheid van kwijtschelding aanleiding kan geven tot moreel risico en kan stimuleren tot 'strategische wanbetaling'. Daarom stellen instellingen specifiek beleid en specifieke procedures met betrekking tot kwijtschelding op om te waarborgen dat zij over sterke controles beschikken.</p>
